

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Tredje behandling af lovforslag nr. L 167: Forslag til lov om ændring af lov om ligsyn, obduktion og transplantation m.v. (Ændring af embedslægers retsmedicinske opgaver og adgang til transplantation fra unge under 18 år).

Af sundhedsministeren (Carsten Koch).
(Fremsat 12/1 2000. Første behandling 1/2 2000. Betænkning 1/3 2000. Anden behandling 16/3 2000).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget vedtoges enstemmigt med 105 stemmer.

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive sendt til statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Tredje behandling af lovforslag nr. L 179: Forslag til lov om administrationen af tilskud fra Den Europæiske Socialfond.

Af arbejdsministeren (Ove Hygum).
(Fremsat 27/1 2000. Første behandling 11/2 2000. Betænkning 15/3 2000. Anden behandling 21/3 2000).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget vedtoges med 103 stemmer (S, V, KF, SF, DF, CD, RV, KRF, FRI og Frank Dahlggaard (UP)); 2 (EL) stemte hverken for eller imod.

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive sendt til statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Anden behandling af lovforslag nr. L 199: Forslag til lov om radio- og teleterminaludstyr og elektromagnetiske forhold.

Af forskningsministeren (Birte Weiss).
(Fremsat 10/2 2000. Første behandling 3/3 2000. Betænkning 22/3 2000).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet

Lovforslaget overgik derefter til tredje behandling.

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Forespørgsel nr. F 42:

Forespørgsel til fødevareministeren:

»Hvad vil regeringen gøre for på én gang at fastholde og forbedre fødevarekvaliteten, landbrugets eksportindtægter og et stort antal arbejdspladser i landbruget og i landbrugets følgerhverv?«

Af Ole M. Nielsen (KRF), Flemming Kofod-Svendsen (KRF), Jann Sjursen (KRF) og Tove Videbæk (KRF).

(Forespørgslen anmeldt 29/2 2000. Fremme af forespørgslen vedtaget 3/3 2000).

Begrundelse

Ole M. Nielsen (KRF):

Jeg stillede denne her forespørgsel – det var et par dage efter, at statsministeren havde udnævnt den nye fødevareminister – fordi jeg mente, det var nyttigt at få en dialog med ministeren om dansk landbrug på et tidligt tidspunkt og så hurtigt som muligt. Da jeg formulerede forespørgslen, havde jeg ikke hørt nogen programmerklæring fra ministeren bortset fra udtalelsen om, at ministeren mente, det var hendes pligt – jeg tror, der blev sagt største eller fornemste opgave – at sikre forbrugerne fødevarer, som de ikke blev syge af at spise.

Det mål er det selvfølgelig svært at være uenig i, men landbrugets indflydelse på antallet af mennesker, der bliver syge af noget, de putter i munden, er meget begrænset. Der forekommer desværre naturligvis tilfælde af salmonella og andre ubehagelige ting, der foranlediger sygdomme og endda død, men tilfældene er forsvindende få i forhold til det antal mennesker, der pådrager sig sygdomme, livskvalitetsforringelser og livsforkortende lidelser på grund af alt det, der bliver puttet og blandet i fødevarerne på vej fra primærproducenten til forbrugeren. Endnu værre er vel forkerte kostvaner og et for stort indtag af kost. Endelig bør vi være mere kritiske over for importerede fødevarer end over for danske.

Det er et par ganske betydningsfulde erhverv, der hører under ministerens ressortområde. Jeg er helt klar over, at ministeren ikke er hverken landbrugets eller fiskeriets minister, lige så lidt som jeg mener, at ministeren er forbrugernes minister, i hvert fald kun i den betydning, at der er sammenfald mellem forbrugere og borgere. Ministerens opgave er naturligvis at være regeringens minister og dermed borgernes minister.

Men heldigvis er der sammenfaldende interesser mellem forbrugerne og borgerne og landbrugserhvervet, ikke kun med hensyn til fødevarer, men i høj grad også med hensyn til de indtægter, landbruget skaffer til landet, og de arbejdspladser, denne aktivitet giver. Det har borgerne i almindelighed ikke ret meget forståelse for. Mange mener, at det er landbruget, der kommer til at betale de belastninger, man pålægger landbruget, men det er jo kun på meget kort sigt, at landbruget kan betale. Byrderne lander straks direkte og indirekte på samfundet.

Det kunne vi politikere måske somme tider medvirke til at forklare vælgerne.

Jeg er faktisk så enfoldig, at jeg tror, at man kan tilgodese alle de interesser på én gang, der nævnes i forespørgslen. Det er vel også et mål, som det er svært at være uenig om: at forbedre og fremme fødevarer og eksportindtægter og bevare et stort antal arbejdspladser. Det er helt klart, at det kræver evne til balancegang, men jeg kunne godt forestille mig fødevareministeren som linedanser. Jeg glæder mig til at høre besvarelsen og til en god debat.

Besvarelse

Fødevareministeren (Ritt Bjerregaard):

Den debat, som Kristeligt Folkeparti lægger op til med sin forespørgsel, er både interessant og relevant for regeringen lige så vel som de indledende bemærkninger, som hr. Ole M. Nielsen fulgte den op med.

Alle kan som udgangspunkt være enige i, at det er vigtigt med en høj fødevarer, og alle kan også som udgangspunkt være enige i, at det er vigtigt, at landbrugssektoren fortsat kan yde et væsentligt bidrag til samfundshusholdningen. Der er mange og mange forskelligartede udfordringer, der skal tackles i denne sammenhæng, og derfor meddelte regeringen allerede i lovprogrammet, at der i indværende samling ville blive fremlagt en fødevarerhvervspolitisk redegørelse. Denne redegørelse vil blive fremlagt inden længe. Den er blevet forsinket, fordi jeg selvfølgelig som ny minister gerne ville have lejlighed til selv at præge den med konklusioner og forslag.

Jeg vil i øvrigt minde om den indsats, regeringen har iværksat med fremlæggelsen af den overordnede erhvervsstrategi »dk21«. Heri fremlægger regeringen sin vision for erhvervsudviklingen i de næste 5-10 år, »Det holdbare samfund«. Regeringen fremlægger her en række initiativer med fokus bl.a. på øget viden, globalisering, innovation og fornyelse og øget samfundsmæssigt ansvar for virksomhederne.

Visionen er som sagt et holdbart samfund, der er konkurrencedygtigt og som kan matche de kommende års udfordringer. Det siger sig selv, at initiativerne i erhvervsredegørelsen også vil komme landbruget og fødevarersektoren til gode. Men det er samtidig regeringens vurdering, at der er et særligt behov for at udvikle solide rammer for udviklingen i land-

brugssektoren og tilknyttede erhverv. Det er derfor, der kommer denne særlige redegørelse på fødevarerhvervsområdet.

Jeg skal ikke her foregribe forslag og konklusioner fra den kommende redegørelse, men lad mig berøre nogle af fokuspunkterne i den:

Redegørelsen skal ses i naturlig forlængelse af de redegørelser om fødevarerpolitik, der allerede er fremlagt, og jeg henviser her til den fra januar 1998 og til den om fiskeripolitikken fra november 1998. Nøgleordene i redegørelsen vil derfor især være fødevarerens sikkerheden, sundheden, kvaliteten, dyrevelfærden og forskningen, naturligvis i kombination med målsætninger for landbrugerhvervet og fødevarersektoren om øget konkurrenceevne, beskæftigelsesvirkning og bidrag til samfundsøkonomien.

Det afgørende for, hvad jeg vil kalde en holdbar udvikling i landbrugerhvervet, er, at de kvalitative mål med hensyn til sikkerhed, sundhed og kvalitet m.m. kan bæres igennem primærerhvervet, forarbejdningsledet og afsætningsledet helt frem til forbrugeren. Der er i denne forbindelse behov for at styrke samspillet mellem de forskellige led i processen.

Det ligger desuden lige for at pege på økologien som en udvikling, der kan løfte denne udfordring. Derfor er regeringen også i fuld gang med at gennemføre den økologiske Aktionsplan II, som især retter sig mod afsætningen af økologiske varer, lige så vel som vi overvejer, hvad vi i øvrigt kan gøre for at styrke den spændende udvikling, der allerede er i gang på dette område.

Rammerne for primærerhvervet skal fremtidssikres med hensyn til strukturudvikling, generationsskifte og udviklingen i landdistrikterne generelt, og det skal sikres, at eventuelle risici i produktionen kan håndteres, og at der er fuld åbenhed og konsekvens i forbindelse med de nødvendige tiltag. Sikkerhed i produktionen vil dog langt hen ad vejen også være sektorens eget ansvar. Fødevarerens kvalitet skal fremmes gennem tiltag, der styrker produktionen af kvalitetsfødevarer, og der kan her nævnes initiativer som salmonellabekæmpelse, registrering af medicinforbrug, forskning i sygdomsfremkaldende bakterier samt støtte til produktudvikling og udviklingen af kvalitetsmærket.

Der er samtidig behov for en øget indsats for at genoprette forbrugernes tillid til fødevarerne. Der skal derfor gennemføres en ensartet kontrol fra jord til bord. Grundlaget for denne indsats

ligger i den nye fødevarerlov, der trådte i kraft den 1. januar i år.

Det er vigtigt, at forbrugerne får information om fødevarernes kvalitet og sammensætning. Det kan ske ved mærkning og ved oplysning om ernæring og kostsammensætning.

Det er dernæst vigtigt, at forarbejdningsindustrien bliver mere innovativ og internationalt orienteret, så den kan leve op til fremtidens hårde konkurrencekrav.

Det er afgørende, at værditilvæksten kan øges i landbrugssektoren. Det mener vi at både miljøkrav i bred forstand og effektive kontrol- og dokumentationssystemer kan bidrage til. Her er et felt, der skal udvikles i et offentligt-privat samspil.

Håndteringen af disse udfordringer vil blive nærmere belyst i den kommende redegørelse. Jeg kan dog allerede nu oplyse, at de forslag til landdistriktsstøtteleven, altså L 54, og innovationsloven, nemlig L 177, som allerede er fremsat, vil skulle danne den lovgivningsmæssige ramme omkring store dele af indsatsen.

På det internationale område er det nødvendigt med yderligere reformer af EU's landbrugs politik, dels af hensyn til udvidelsen og dels af hensyn til de videre forhandlinger i Verdenshandelsorganisationen. I den forbindelse skal EU bidrage til, at der skabes gode rammevilkår for landbrugerhvervets omstilling til konkurrencen på verdensmarkedet i form af forskning, produktudvikling og bistand til markedsfremme i tredjemarkedslandene.

Fødevarerministeriet er allerede aktivt på eksportfremmeområdet med en række initiativer, og jeg kan i den forbindelse oplyse, at statsministeren i begyndelsen af maj står i spidsen for et eksportfremstød for fødevarer og produktionsudstyr i Kina.

Regeringens vision for fødevarersektoren er, at Danmark internationalt er i front, når det drejer sig om sikkerhed, kvalitet og sundhed i fødevarerne. Dette vil være den bedste garanti for en styrket efterspørgsel efter danske fødevarer og dermed også udgøre det bedste grundlag for opretholdelse og styrkelse af landbrugerhvervets eksportindtjening og allerede betydningsfulde bidrag til beskæftigelsen.

Til slut vil jeg blot sige, at jeg nu har fortalt lidt om de udfordringer og initiativer, regeringen overvejer i forbindelse med den fødevarerhvervspolitiske redegørelse, som vil blive fremlagt i anden halvdel af april.

Jeg ser naturligvis frem til en interessant debat her i dag, men jeg håber, at Folketinget vil tage til efterretning, at regeringen vil fremlægge den omtalte redegørelse og på det grundlag være indstillet på en mere dybtgående debat af rammerne for udviklingen af et i alle henseender såvel miljømæssigt som økonomisk holdbart landbrug.

Forhandling

Ole M. Nielsen (KRF):

Jeg takker ministeren for besvarelsen. Den var jo ikke så omfattende, og det kan jeg godt acceptere at ministeren har en undskyldning for, for vi skal have den redegørelsesdebat senere. Jeg kan lige så godt indrømme, at det var jeg såmænd ikke opmærksom på, dengang jeg stillede denne forespørgsel. Jeg stillede den mere, fordi jeg syntes, det var så interessant at få en ny minister på banen, og jeg syntes, det var spændende at komme i dialog om problemerne.

Så vidt jeg kan bedømme, blev der ikke sagt ret meget forkert i det, ministeren sagde her, måske heller ikke så meget nyt. Det er jo rigtigt, at vi på mange måder er i gang, og også at regeringen har taget en hel række initiativer, både hvad angår kvalitet, og selvfølgelig også hvad angår miljø, og der er forslaget om innovation, som vi netop nu har på tegnebrættet eller til behandling. Så der er mange ting i gang.

Et af de problemer, som dansk landbrug har, er jo, at dansk landbrug er i EU, hvor det er nogenlunde entydigt, hvilke priser man kan opnå for sine varer, i hvert fald er de garanterede priser ens; men at vi har den ambition, at vi skal være foran i Danmark, når det gælder kvalitet, fødevarer sikkerhed, dyrevelfærd og forskning, er der vist ingen i salen her der egentlig er uenig i. Det er gennem kvalitet og ved at være foran, vi skal sikre vores fremtid i den branche.

Problemet er så bare, at det koster lidt at være foran, og at det ikke altid er let at få de meromkostninger dækket ind af den salgspris, man kan opnå på markedet. Det tager lidt tid. Og jeg ved ikke, om den lidt negative hjemlige debat om landbrugets fødevarer kvalitet og miljøforhold osv. også er rygtedes og kan skade danske landbrugsvarers afsætning i udlandet, i hvert fald er renomméet for danske landbrugsvarer ringere herhjemme i Danmark, end de fortjener. Heldigvis er det, når det skal være,

vistnok her, renomméet er ringest. Det er jo heldigt nok.

I hvert fald er problemet lidt det, at dansk landbrug pålægges og også selv ønsker at have en række omkostninger til kvalitet, til sikring, til sygdomsbekæmpelse osv., og at det kniber med at få de omkostninger hjem igen. Derfor kunne vi godt ønske os lidt mere forståelse fra regeringens side for at lette landbruget for nogle omkostninger.

Landbruget ønsker mig bekendt ikke øgede subsidier. Landbruget ønsker egentlig kun at blive fri for meromkostninger i forhold til de lande, som det skal konkurrere med. Der er en hel masse kvalitets- og sygesikrings- og velfærdsomkostninger, som man godt kunne tænke sig at få lempet lidt, altså ikke alene gennem en direkte omkostningslettelse, men måske også ligefrem gennem en medfinansiering fra staten. Det kunne jeg forestille mig kunne være interessant.

Det er heller ikke helt sikkert, at alle pengene til de omkostninger, man får pålagt, og hvor udgifterne afholdes af det offentlige system – altså til laboratorieundersøgelser af forskellig art, som foregår i en offentlig institution – bliver brugt tilstrækkelig effektivt.

Det er nok et af de områder, hvor vi kunne forestille os, at vi skulle snakke om en udlicitering af nogle af de opgaver. Det er jo nogenlunde sådan i det offentlige system, at de penge, der kommer ind til formålet, også bliver brugt. Det kommer som regel til at passe nogenlunde. Somme tider kan de ikke slå til, men der bliver aldrig nogen penge i overskud. Omkostningerne tilnærmer sig, tilretter sig, efter de indtægter, der er til rådighed, og dér kunne man godt forestille sig, at en af måderne var en udlicitering af nogle af de omkostninger til andre laboratorier osv., så der kunne slippes lidt billigere om ved det.

Vi er enige med ministeren i, at værditilvæksten skal øges, og det mener vi også at landbruget arbejder hårdt på. Det har desværre vist sig igennem årene, at de sektorer, hvor man har lavet en produktudvikling af sin primærproduktion, altså f.eks. svinekød, desværre aldrig er de sektorer, der har tjent pengene hjem igen. Det er desværre sjældent lykkedes at få en merpris ud af det.

Til gengæld får man en merpris ved, at man afsætter sine varer meget diversificeret, hvis det hedder sådan, at man altså afsætter forskellige stykker af de forskellige dyr på vidt forskellige

markeder og opnår den højeste pris på de områder, som man skal. Men den direkte produktudvikling er faktisk lidt svær, og det er så det, der skal fremmes, også i den innovationslov, som vi har til behandling.

Jeg vil fremsætte et forslag til vedtagelse.

Desværre har jeg ikke fået det med herop. Jeg ved ikke, om jeg må have lov at låne det, der ligger ovre hos formanden.

Formanden:

Jo, men taletiden er slut.

Ole M. Nielsen (KRF):

O.k., så må jeg komme tilbage og fremsætte forslaget til vedtagelse.

Ole Vagn Christensen (S):

Jeg vil gerne takke fødevarerministeren for en visionær tale, hvis konkrete indhold vi vender tilbage til, når redegørelsen kommer til at foreligge. Jeg vil også gerne takke Kristeligt Folkeparti for det store engagement i udviklingen i vores landdistrikter.

Jeg er sikker på, at vi alle kan være enige om det gode i de intentioner, der ligger i forespørgslen ordlyd, for vi ønsker vel alle en god fødevarer kvalitet, vi ønsker vel alle solide eksportindtægter til landbrugserhvervet, og vi ønsker vel alle, at der er en kraftig fastholdelse af arbejdspladser i landbruget og dets følgeerhverv – tre målsætninger, som i øvrigt er nært forbundne.

Vi har flere gange fået kontante beviser for, at rene fødevarer er en forudsætning for opretholdelse af eksporten, og eftersom erhvervet er dybt eksportafhængigt, ja, så er der tale om en kæde, hvor intet led kan undværes.

Jeg håber ikke, at forespørgslen skal ses som et udtryk for tvivl om regeringens og Socialdemokratiets engagement i de tre nævnte målsætninger. Fødevarer sikkerheden ligger os meget på sinde, og vi ønsker, at Danmark er med helt fremme i den internationale udvikling på dette område. Den danske fødevarerbranche har en lang tradition for eksport til andre lande, og den skal vi selvfølgelig fastholde og videreudvikle.

Fra Socialdemokratiets side er vi ikke i tvivl om, at fødevarer sikkerhed og kvalitet i øvrigt er et afgørende argument i markedsføringen og dermed også afgørende for en positiv udvikling i eksporten, men fødevarerindustrien har også selv et ansvar for denne udvikling.

For et par måneder siden udgav regeringen publikationen »Innovationsfinansiering« i serien »Danmark som foregangsland«. Her dokumenteres en tæt sammenhæng mellem virksomhedernes økonomiske resultater og deres innovationsevner. Den internationale konkurrence, den hastige teknologiske udvikling og globaliseringen af markederne medfører, at innovation i virksomhederne har fået en stadig stigende betydning for deres evne til at skabe vækst, beskæftigelse og velstand.

Netop vækst og beskæftigelse og velstand er de grundlæggende forudsætninger for udviklingen i og af vores velfærdssamfund. Vi er i overgangen fra industrisamfundet til vidensøkonomisamfundet, hvor den hastige teknologiske udvikling gør produkternes levetid kortere. Derfor må også fødevarerindustrien indstille sig på en stadig større innovationsindsats.

Efter min og efter Socialdemokratiets opfattelse er det faktisk alfa og omega for os alle, at vi får denne innovationsindsats styrket betydeligt. Det betyder, at det så også er nødvendigt med øgede udgifter til forskning – det erkender vi – øgede udgifter til udvikling, øgede udgifter til materielle og immaterielle investeringer i uddannelse, viden og højteknologi. Dette ansvar vedkender vi os.

Denne udvikling stiller nye krav til den finansielle sektor, også til offentlige interesser og økonomisk støtte og også til, at ministeriet, Strukturdirektoratet, selv skal tage initiativer, når der konstateres eller opstår behov for innovation, forskning eller udvikling inden for særlige områder. Behovet for at styrke innovationsindsatsen i erhvervslivet skal også ses på baggrund af, at der er tegn på, at produktivitet udviklingen i fremstillingserhvervene er lavere end i vores nabolande.

Som også ministeren har henvist til, kommer der inden for cirka en måned en fødevarer erhvervspolitisk redegørelse, som indeholder flere konkrete bud på, hvordan vi skal nå de mål, vi alle er enige i, nemlig at vi skal have høj fødevarer kvalitet og -sikkerhed. Det er naturligvis ikke mindst af hensyn til forbrugerne, men det er også, fordi det samtidig er en forudsætning for, at vi kan have en stærk og forøget eksport, og dermed udgør det en ikke uvæsentlig del af beskæftigelsen inden for landbruget og dets følgeerhverv.

Jeg ser frem til en mere uddybende debat, når regeringens fødevarer erhvervspolitiske redegørelse fremlægges.

(Kort bemærkning).

Ole M. Nielsen (KRF):

Jeg får at vide, at det er tilladt at bruge en kort bemærkning til fremsættelse af et forslag til vedtagelse.

Forslag til vedtagelse

»Idet Folketinget ønsker på én gang at fastholde og forbedre fødevarer kvaliteten, landbrugets eksportindtægter og et stort antal arbejdspladser i landbruget og i landbrugets følgeerhverv, og i erkendelse af, at dansk landbrug har sær-omkostninger til sikring af fødevarer kvaliteten m.v., fordi der endnu ikke er tilsvarende krav i andre lande, pålægges regeringen at fremlægge en aktionsplan, der beskriver,

- hvordan regeringen vil sikre, at importerede fødevarer lever op til samme krav til fødevarer kvalitet, som gælder for dansk producerede varer,
- hvordan regeringen vil arbejde for intensivering af arbejdet med at fastlægge og implementere høje og ensartede krav til fødevarer kvalitet, herunder fødevarer sikkerhed samt sikring af miljø og dyrevelfærd, i hele EU, og
- budgetmæssige krav til at sikre dansk landbrug og fødevarer industri konkurrenceevne, herunder behovet for – indtil der er fastsat og implementeret fælles regler for fødevarer kvalitet m.v. – at gennemføre omkostningslettelser eller medfinansiering til dækning af omkostningerne ved særlige danske regler, så konkurrenceevnen kan sikres, idet sær-omkostningerne kun delvis dækkes ind gennem højere priser på markedet.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 59).

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se ovenfor). Dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Blot et spørgsmål til den socialdemokratiske ordfører, for nu lød det jo nærmest som et ekko fra EU-topmødet i Lissabon: Tony Blairs innovation, edb og IT og sådan noget. Det var vist nærmest en industripolitisk redegørelse, vi ved en fejltagelse havde fået.

Jeg går ud fra, at vi kan være enige om, at her taler vi om at arbejde med levende organismer. Og derfor må man jo altså stille sig selv det spørgsmål, om den forskning, som der åbenbart lægges op til som det helt afgørende element, vel ikke skal være sådan en om gensplejsning f.eks., men derimod om, hvordan vi sikrer dyrevelfærd, hvordan vi sikrer økologien, hvordan vi sikrer kvaliteten af de levende organismer, som vi her taler om.

Det er bare, fordi det budskab, der kom fra Socialdemokratiet, jo kan tolkes meget langt både i den ene retning og i den anden retning. Jeg håber selvfølgelig ikke, at det var i den der Tony Blair-retning, som kom fra Lissabon.

(Kort bemærkning).

Christian Mejdahl (V):

Jeg skal ikke kommentere det, den socialdemokratiske ordfører sagde i sin tale, men derimod stille spørgsmål om det, som den socialdemokratiske ordfører ikke fik sagt: Hvad er den socialdemokratiske holdning til landbrugets aktuelle situation med gennemsnitligt nul indkomst i 1999, eksportindtægterne i forhold til eksportstørrelsen osv.? Det hørte vi ingenting om.

(Kort bemærkning).

Christian H. Hansen (DF):

I den forespørgselsdebat, der er rejst, er der et element om, hvordan man vil fastholde arbejdspladserne herhjemme, og hvordan man vil fastholde, at landbruget stadig væk er i udvikling. Det er et punkt, som indgår i forespørgselsdebatten i dag. Jeg synes måske ikke, at den socialdemokratiske ordfører var særlig meget inde på det.

Hvis man tager udgangspunkt i, at der i 1970 var ca. 140.000 landbrug i Danmark og i 1998 ca. 57.700, så er det jo en nedadgående udvikling.

Så vil jeg gerne stille et spørgsmål om udvikelsen af EU mod øst. Kan Socialdemokratiet ikke være lidt bekymret for, når vi snakker landbrugsstøtte, at det så kan få en katastrofal indvirkning på det danske landbrug? Og ligeledes omkring den udvikling, der har været, altså nedadgående fra 1970'erne, som jeg nævnte før, så er der jo bag de tal nogle store tragedier, som jeg slet ikke synes den socialdemokratiske ordfører var inde på, tragedier, hvor folk har været nødt til at gå fra slægtsgårde osv.

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Jeg skal prøve på at besvare de tre korte bemærkninger:

Det ene var spørgsmålet fra hr. Keld Albrechtsen: Vi havde for ikke ret lang tid siden en meget dybtgående debat omkring innovation også i landbruget. Det kan hr. Keld Albrechtsen vel godt erindre. Der gik vi jo sådan set det hele igennem, og jeg vil ikke udelukke her, at man i forskningen og udviklingen kan have brug for også at kigge på genteknologien, så derfor får hr. Keld Albrechtsen ikke et svar, der siger, at det enten er det ene eller det andet. Men vi har i Socialdemokratiet helt klart den opfattelse, at vi skal leve op til det, der hedder forsigtighedsprincippet, og det vil vi selvfølgelig også gøre i den her situation.

Så var der det, hr. Mejdahl var inde på: Jeg mener netop, at det var det, jeg rørte ved. Men jeg berørte det ikke ud fra, at jeg havde en pose penge med, og det går jeg heller ikke ud fra at hr. Christian Mejdahl har, men vi gjorde det ud fra, at vi ligesom sagde: Hvis det her skal overleve, og det skal have en god fremtid – og det hænger selvfølgelig også sammen med det spørgsmål, hr. Christian H. Hansen stillede om udvidelsen – så bliver vi nødt til at finde ud af at finde et fælles fodslag både i forskningen og i udviklingen i det hele taget.

Hvis danske landbrugsprodukter fortsat skal have et højt stadie rundt omkring på verdensmarkederne, således at det er dem, man efterspørger, også selv om de kan have en vis højere pris, så skal det netop ske ved, at man ved, at de indeholder noget, der er bedre og sikrere, for der er også hele spørgsmålet omkring fødevareresikkerheden, også omkring det med, om der er ernæring nok i dem.

(Kort bemærkning).

Ole M. Nielsen (KRF):

Vi er jo helt enige, som jeg også sagde tidligere, i ministerens optagethed af produktudvikling, innovation osv., som også ordføreren var inde på, men problemet dér er jo, at hvis indtjeningen er væk i primærproduktionen, så bliver primærproduktionen bare ikke ved med at være der, og så er der jo ikke meget skæg ved, at man har udviklet en fødevarerindustri, der kan der hele.

Hvad er regeringens svar på det problem, at der reelt nu er en nulindkomst, og at det ikke er

noget, der kan vare? Dermed mener jeg ikke, at landbruget faktisk ønsker sig øgede subsidier, men måske lettelse af nogle af de omkostninger, som specielt danske krav pålægger landbruget. Det er egentlig det konkrete i den debat her, synes jeg.

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Sådan som hr. Ole M. Nielsen stiller spørgsmålet, kræver det, at der er en pose penge at gøre noget ekstraordinært med. Jeg har ingen pose penge, og derfor mener jeg, det er et fælles ansvar, når der skal findes løsninger på det spørgsmål, som hr. Ole M. Nielsen rejser, mellem dem, der har vedtaget finansloven, og dem, der skal arbejde videre med, hvordan den ny finanslov skal se ud. Det må vist være svaret på det, for jeg har ikke nogen penge, og jeg mener, at det sådan set må indgå i de drøftelser.

(Kort bemærkning).

Ole M. Nielsen (KRF):

Jamen vi er helt enige i, at det er et fælles ansvar, og vi deltager gerne i det ansvar. Vi havde et forslag til finanslovforhandlingerne i år, som vi fik lidt ud af forrige år under finanslovforhandlingerne, nemlig om et loft over landbrugsgets jordskatter.

Er regeringen indstillet på at effektivisere det loft, som jo nu bliver højere, fordi jordværdierne skrues op? Er det en af de måder, vi kan gøre det på? Jeg ved godt, at jordskatterne ikke har ret meget med den konkrete omkostningsudviklingssituation i landbruget at gøre, men det er en af de måder, hvorpå vi kan hjælpe landbruget.

Er regeringen indstillet på at ville være med til den løsning, når vi kommer til de næste finanslovforhandlinger, så vil det jo være et flot tilsagn.

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Hr. Ole M. Nielsen har været herinde i så mange år, at han udmærket ved, hvordan sådan noget foregår, og vi står jo ikke her og fører åbne forhandlinger. Dette her handler jo om, at man sådan set har nogle forslag og en vilje til at være med til at finde de nødvendige løsninger. Sådan må det jo nødvendigvis være, sådan har det i hvert tilfælde været i al den tid, jeg har været her.

Men hvis hr. Ole M. Nielsen kan indføre en ny praksis, så for min skyld ingen alarm, men det bliver bare ikke med mig.

(Kort bemærkning).

Christian H. Hansen (DF):

Når hr. Ole Vagn Christensen nu ikke har en pose penge med og ikke kan love noget med hensyn til økonomien, kan den socialdemokratiske ordfører så love, at landbruget bliver lettere for bureaukratiske byrder, f.eks. den, at man både skal indberette til CHR-registret og til Danmarks Statistik? Er det så sådan nogle løfter, vi kunne få i dag? Det kunne jo også være interessant at høre.

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Til hr. Christian H. Hansen: Vi er selvfølgelig ikke interesserede i at have mere bureaukrati end nødvendigt for, at vi kan have ordnede forhold og vi kan have tillid, noget, der er tryghed omkring. Og det mener jeg der er givet udtryk for så mange gange af de forskellige ministre i det her Folketing, at der i og for sig ikke er noget nyt i, at det er det, man arbejder med i den løbende proces. Det gør man også, når man arbejder med, hvordan man kan bruge den ny teknologi.

Men det er jo helt klart, at det, det drejer sig om, er, at der også er en sikkerhed over for befolkningen, så man er sikker på, at det her også er noget, der har troværdighed, så der også er opbakning til det både i befolkningen og alle mulige andre steder; derfor kan vi ikke bare have sådan et marked, hvor der ingen regler er.

Christian Mejdahl (V):

Nu er en bred landbrugspolitisk debat jo ikke hverdagskost i Folketinget. Det er i grunden forkert, at vi ikke tiere debatterer de basale erhvervsvilkår lidt her i Folketinget. Vi kunne jo godt med jævne mellemrum – f.eks. én gang i hver folketingssamling – sætte fødevareministerens ansvarsområde på dagsordenen. Dermed kunne vi få belyst, hvordan det går med fødevarekvaliteten, eksportindtægterne, beskæftigelsen og konkurrencesituationen såvel på hjemmemarkedet som på eksportmarkederne for landbrug og fiskeri, og endelig, hvordan vi som lovgivere kunne give erhvervene en håndsrækning, som ikke nødvendigvis behøver at udmønte sig i tilskud, men som kunne være med til at give erhvervene en lettere hverdag og

måske lidt mere mod og stolthed til at tage fat på morgendagens udfordringer.

Kristeligt Folkepartis forespørgsel giver os lejligheden, og i lovkatologet fra ministerens besvarelse kan vi se, at regeringen har planer om at fremsætte en redegørelse her i foråret. Begge dele kan være en kærkommen lejlighed til debat.

Anderledes forholder det sig ude i erhvervene. Her er man nødt til at sætte situationen til debat, og man gør det. Jeg har deltaget i 10 landbrugsmøder siden nytår, hvor deltagerantallet samlet har været på over 1.500 personer. Det gennemgående træk på disse møder har været en trykket og afmægtig stemning foranlediget af, at der mange steder fremlægges gennemsnitlige regnskabsresultater for 1999 med negativ konsolidering for såvel plante- som kvæg- og svinebrug.

I en sådan situation er det forståeligt, at alt det administrative besvær, som landbruget er blevet viklet ind i, virker endnu mere belastende, end hvis indkomsten svarer til indsatsen, og det gør den ikke. Landbrugets priser kan vi ikke gøre noget ved politisk. Det ønsker Venstre heller ikke. Det er markedet, der bestemmer dem.

Ser vi i publikationen om jordbrugets prisforhold i 1999 fra Statens Jordbrugs- og Fiskeriøkonomiske Institut, står der: »Prisen på landbrugets salgsprodukter faldt i 1999 med gennemsnitligt 4 pct.«. Og så kommer de trøstende ord: »Prisfaldet var dermed noget mindre end i 1998, hvor priserne faldt med 13 pct.«

Disse få sætninger bekræfter årsagen til det stemningsbillede, som jeg gav før. Og i virkelighedens verden skal disse procenter på en eller anden måde lægges sammen, samtidig med at omkostningerne i samme periode er steget med en eller anden procent. Og samtidig har regeringen og et flertal i Folketinget tilladt sig at reducere landbrugets tilskud og stramme erhvervets likviditet med hen ved 2 mia. kr. Det hænger ganske enkelt ikke sammen. Hvad er regeringens svar herpå?

Midt i marts måned blev eksporttallene for 1999 offentliggjort. De viser, at landbruget øger sin markedsandel målt i mængder, men målt i kroner er landbrugseksporten stort set det samme som året før. Billedet gentager sig: Løb lidt stærkere for de samme penge!

Og det samme billede viser sig i landbrugets følgerhverv. Hjemme hos os fik vi for 2 uger siden et brev fra mejeriet, hvor man fortalte om

et nyt pumpekoncept. Mejeriet vil sætte en kraftigere pumpe på tankbilen, som kan pumpe 800 l mælk i minuttet i stedet for 400. Det kræver, at leverandøren har det rigtige fald på mælketanken og de rigtige rørdimensioner, og i lørdags kom det foreløbige resultat: Nu kunne tankbilen hente mælken fra seks leverandører mere på den samme tid. Igen gentager det sig: Løb lidt stærkere for de samme penge!

Men alle disse praktiske ting forholder forbrugerne sig ikke til; de interesserer sig for fødevarerens kvalitet. Og fødevarerens kvalitet er jo i den forbindelse mange ting, f.eks. sundhed, smag, oplevelse, tilsætningsstoffer, restkoncentrationer og meget mere.

I den forbindelse tillader jeg mig at henvise til et referat i DS Nyt nr. 3, hvor fødevarerministeren siger: »Betragtet i de store linjer er den mad, danskerne spiser, blevet både billigere og bedre, end den nogen sinde før har været.»

Heri er jeg enig med ministeren, når man vel at mærke holder sig til danske fødevarer: billigere, fordi bonden løber lidt stærkere for de samme penge, bedre, fordi både primærproducenten og forarbejdningsledet kender forbrugernes dagsorden.

Lad mig bruge et eksempel, som udmærket illustrerer et element i begrebet fødevarerens kvalitet: Danske slagterier tog i 1999 stikprøver for antibiotika på 18.126 slagterisvin. Der blev fundet spor af medicin i tre tilfælde, hvoraf de to lå over grænseværdierne. Det er naturligvis to for meget. Men med 0,01 pct., som det svarer til, findes det næppe bedre noget andet sted på jordkloden. Dette resultat står i langt de fleste tilfælde som eksponent for dansk fødevarerens kvalitet.

Meget kan se mistrøstigt ud for dansk landbrug, men der er også lyspunkter for erhvervet, hvis politikerne og erhvervet bærer sig klogt ad.

Landbrugets produktionsapparat er intakt. Vi har i Danmark haft og har en strukturtilpasning, som gør det muligt at følge med vore konkurrenter. Vi har en landmandsuddannelse og en rådgivningsstjeneste i landbruget, som er blandt de ypperste i verden. Vi har et kontrolapparat, som umuliggør, at dårligdomme slipper fra hjemstedet, der satses målbevidst på produktudvikling, og vi tager vidtgående hensyn til miljøet, dyrevelfærd og fødevarerens kvalitet.

Jeg kan se, at min tid er udløbet, så jeg tager min slutning senere.

(Kort bemærkning).

Jørn Jespersen (SF):

Prisen på fødevarer skal vi ikke blande os i i Folketinget og politisk, siger Venstres ordfører.

Så vil jeg gerne spørge, om ikke det efter hr. Christian Mejdahls opfattelse påvirker prisniveauet, når man udbetaler en landbrugsstøtte i størrelsesordenen 20 mia. kr. om året. Har det slet ikke nogen indflydelse på prisniveauet?

Dernæst taler Venstres ordfører om bureaukrati. Skal det opfattes på den måde, at Venstre nu langt om længe er parat til at bruge nogle mere effektivt virkende styringsmidler, sådan at f.eks. miljøomkostninger bliver indregnet i varernes pris, og at vi får lavet en effektiv afgift på gødning og på pesticider? Vi kunne jo afskaffe utrolig mange skemaer, mange indberetninger, meget bureaukrati, hvis man lavede et effektivt, markedsbaseret system, hvor priserne var det, de burde være, fordi miljøomkostningerne var indregnet.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Når man hører hr. Christian Mejdahl, skulle man næsten tro, at landbruget slet ikke fik nogen offentlig støtte. Sandheden er vel, at der i verdenshistorien overhovedet ikke er noget erhverv, som får så massiv en offentlig støtte, som landbruget i øjeblikket får via EU's enorme ordninger.

Og dér vil jeg godt spørge hr. Christian Mejdahl, om ikke det er korrekt, at det er denne massive erhvervsstøtte, som skaber problemerne for landbruget, denne enorme kapitalisering med prisstigninger på jord og fast ejendom, som fremkaldes af de massive støtteordninger, f.eks. hektarstøtten, der jo direkte omsættes i øgede priser på jord, og som f.eks. gør generationsskiftet vanskeligt.

Det vil jeg godt spørge Venstres ordfører om, for jeg forstår da godt, at Venstre, som jo har tæt tilknytning til landbruget, kan klamre sig lidt til den planøkonomi, der hersker i øjeblikket, men fra et liberalt synspunkt er det vel faktisk ikke bæredygtigt og sundt.

(Kort bemærkning).

Christian Mejdahl (V):

Både hr. Jørn Jespersen og hr. Keld Albrechtsen spørger om støtten til landbruget, og hr. Jørn Jespersen nævner tallet 20 mia. kr. årligt. Jeg vil i øvrigt gerne have hr. Jørn Jespersen til at de-

finere nærmere, hvordan han kommer frem til de 20 mia. kr., men det kan han muligvis.

Det er da rigtigt, at det på en eller anden måde påvirker produktionen og produktionsvilkårene i hvert fald, men for at få det rigtige billede skal man jo også have dét med, at omkostningsniveauet i EU og i Danmark er væsentlig højere end det omkostningsniveau, som man normalt producerer fødevarer på på verdensmarkedet, og derfor er der jo en sammenhæng mellem den landbrugsstøtte, der gives på EU-plan, og så det omkostningsniveau, som landbruget er underkastet.

Hr. Jørn Jespersen spørger, om vi nu vil være med til at afvikle bureaukratiet ved så også at indføre afgifter. Det er ikke det, der ligger i min fremstilling. Jeg er helt sikker på, at man kan forenkles både landbrugets regelsæt og miljøregelsættene, uden at man går på kompromis med miljøet og med fødevarer sikkerheden, og det kan man gøre, hvis bare man har politisk vilje til det, også uden at skulle ty til afgifter.

Så spørger hr. Keld Albrechtsen, om ikke den massive erhvervsstøtte – det er det udtryk, hr. Keld Albrechtsen bruger – skaber problemer for landbruget og jordpriserne og generationsskiftet. Det tvivler jeg på at den gør, når vi tager det i mente, som jeg nævnte før, nemlig omkostningsniveauet. Der er en nøje sammenhæng, og derfor er Venstre parat til at være med til at afvikle støtteordninger til landbruget, forudsat at det sker gradvis og at det sker ligeligt med de øvrige EU-lande og dem, vi konkurrerer med. Hvis man kan finde en model for dét, skal vi gladelig lægge stemmer til. Vi tror nemlig på, at dansk landbrug står sig godt i den konkurrence.

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Det sidste er vi enige om, at dansk landbrug har en meget fin position, og derfor er det, der kalder mig herop, sådan set hr. Mejdahls historiske redegørelse om faldene i de seneste 2 år med hensyn til økonomien.

Hans siger jeg til mig selv: Er det nu hele sandheden? Er der ikke noget, der ligger forud? Og er det ikke sådan, at det her kører i cykler, og at resultatet, hvis man ser det over en lidt længere årrække, derfor er et helt andet? Det var den ene ting.

Den anden ting var spørgsmålet om de 2 mia. kr., hvordan man sådan set får tingene til at gå op, nemlig det dér med at reducere støtten og så sige, at nu må man selv gøre en indsats.

Jeg kan se, den røde lampe lyser, så jeg må hellere holde op.

(Kort bemærkning).

Jørn Jespersen (SF):

Hr. Mejdahl er en smule forundret over, hvordan støtten dog kan løbe op i et så højt beløb som 20 mia. kr.

Den består jo af mange komponenter. Der er for det første den støtte, som indirekte ligger i, at man har fastsat mindstepriser, som forbrugerne dermed er tvunget til at betale. Det niveau er reduceret ved den seneste reform. Til gengæld er det jo i stort omfang kompenseret via den direkte støtte. Så er der eksportrestitutioner. Og endelig kan man jo begynde at nævne de mange følgeomkostninger, som vores landbrugsproduktion har i form af forurening osv., hvor det offentlige afholder udgifter til at måle, kontrollere, rense op osv. Og det kan man gøre op på mange forskellige måder, men det mest almindelige skøn over det ligger i størrelsesordenen 15-20 mia. kr. selv med de sidste reformer.

Jeg skal meget gerne udarbejde et notat til Venstre, så man kan studere, at det virkelig er så stort et beløb, der er tale om, og det kunne da være, at det fik Venstre til at revurdere sin holdning til den planøkonomiske indretning, vi har af landbrugssystemet.

(Kort bemærkning).

Christian Mejdahl (V):

Jamen hvis hr. Jørn Jespersen går så langt omkring, skal regnestykket jo også suppleres med nogle positive elementer, ellers går tingene jo ikke op.

Over for hr. Ole Vagn Christensen vil jeg bekræfte, at det kører i cykler, altså at prisudviklingen i landbruget er forskellig, men de tal fra 1998 og 1999, som jeg nævnedes, går jeg ud fra er rigtige nok; de er kommet fra Statens Jordbrugs- og Fiskeriøkonomiske Institut. At der ligger en periode på et par år forud, hvor indtægterne var betydeligt større, er også en kendsgerning, det vil jeg da ikke benægte, ellers så det helt galt ud. Så det bekræfter jeg kun.

Jeg vil lige føje til det, som jeg sagde i min ordførertale, at med til lyspunkterne hører, at hvis regeringen vil give landbruget en reformpause og vel at mærke vil bruge den til at lette erhvervet for særbyrder og forenkles det administrative bøvvl både i primærproduktionen og i følgeerhvervene og samtidig kæmpe for, at

danske interesser i EU- og WTO-sammenhæng nyder fremme, så er det også et positivt aspekt i fremtiden. Og hvis så den danske befolkning vil stemme ja til ØMU'en, så vi bevarer en stabil valuta, så mener vi i Venstre, at dansk landbrug med fortrøstning vil kunne se fremtiden i møde.

Og med hensyn til forslag til vedtagelse er vi indstillet på at støtte det forslag til vedtagelse, som hr. Ole M. Nielsen har fremsat.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Blot et enkelt spørgsmål til hr. Christian Mejdahl: Jeg lagde mærke til, at Venstre under en række meget komplicerede forudsætninger måske ville være med til at nedtrappe landbrugsstøtten. I realiteten var de forudsætninger vel så komplicerede, at budskabet i virkeligheden var, at det vil Venstre ikke, men man vil godt have nogle undskyldninger for ikke at gøre det. Sådan måtte jeg høre det.

Men derfor vil jeg godt spørge lidt mere præcist: Hvis EU's udvidelse med nye lande i Østeuropa skal kunne lade sig gøre, må hr. Mejdahl vel være enig i, at så skal landbrugsstøtten markant hurtigt nedtrappes. Og bekymrer det ikke Venstre, at man klammer sig til et planøkonomisk system, som man risikerer at skulle afvikle på meget, meget få år, fordi man ikke tør tage fat om problemerne på nuværende tidspunkt? Eller vil man bare lade det køre og så en skønne dag afvikle det fra den ene dag til den anden? Så tror jeg nok, det kan blive lidt hårdt, det vil jeg medgive.

Er det ikke lidt kortsigtet, det, man foretager sig fra Venstres side i øjeblikket, nemlig ingenting?

(Kort bemærkning).

Christian H. Hansen (DF):

Jeg havde jo håbet lidt på, at det ikke var blevet nævnt, men det blev så nævnt alligevel i denne her debat: Der sneg sig lige betydningen af et ja til ØMU'en ind, og hr. Christian Mejdahl nævnte noget om, at det vil få meget stor betydning for renten.

Nu synes jeg, at jeg gerne vil have, at hr. Christian Mejdahl lige heroppefra vil redegøre for, hvad han ved om, hvilken betydning det vil få for renten. Og tror hr. Christian Mejdahl ikke, at det danske landbrug vil stå sig lige så godt, hvis vi får et stort massivt nej, som det jo ser ud til?

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Jeg siger tak til hr. Christian Mejdahl for svaret.

Det andet spørgsmål, som jeg ikke nåede at komme til, var spørgsmålet om de 2 mia. kr. Hvis nu hr. Christian Mejdahl ville se det i det lys, at der somme tider er noget, som godt kan afvikles og godt kan erstattes af noget andet, uden at det behøver at være negativt, så var det jo faktisk det, hr. Christian Mejdahl selv sagde om afviklingen af forskellige støtteordninger.

Kunne det ikke tænkes, at nogle af de ting, der skete i forbindelse med den sidste finanslov, var ting, som gik i den retning, i stedet for at man siger, at det bare var belastninger for landbruget? Det synes jeg hr. Christian Mejdahl skylder et svar på.

Og så må jeg hellere sige, at jeg var meget tilfreds med hr. Christian Mejdahls sidste afsnit i hans tale, om det her med, at vi også i internationale forsamlinger skal være opmærksomme på, at vi kan prøve at påvirke dem til at få alt bureaukratiet væk.

(Kort bemærkning).

Christian Mejdahl (V):

Nu skal jeg prøve at gøre det sådan, at det står tydeligt også for hr. Keld Albrechtsen, at de vilkår, vi stiller op for nedtræpning af støtten til landbruget, såmænd ikke er så komplicerede. De går såmænd kun ud på, at det skal ske gradvis, og at det skal ske ligeligt. Det er vel så enkelt, at også hr. Keld Albrechtsen kan forstå det.

Til hr. Christian H. Hansen, der spørger, om ikke landbruget vil være bedst tjent med et massivt nej: Nej. Og jeg har ikke viklet mig ind i en lang redegørelse om, om renten vil gå op eller ned. Nej, det, jeg sagde, var, at hvis vi får et ja til ØMU'en, vil vi på den måde kunne være med til at sikre en stabil valuta, og det er i allerhøjeste grad også af betydning for landbruget.

Hr. Ole Vagn Christensen vender tilbage til det med de 2 mia. kr. uden at tilbagevise, at beløbet er i den størrelsesorden. Det, som er min anke, er, at det var forkert i situationen. Når man 2 år i træk har haft så små indkomster i landbruget, så burde man have givet landbruget en reformpause, også hvad det angår. Det var såmænd mit budskab.

Formanden:

Hr. Keld Albrechtsen, sidste omgang.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Ja, nu forstår jeg, at Venstres holdning til landbrugsordningerne er meget kategorisk og meget præcis.

Jeg har så også forstået det sådan, at det er krav, som Venstre forlanger opfyldt, uanset om det kan lade sig gøre i forhold til udvidelsen af EU. Eller med andre ord: Disse krav går forud for hensynet til udvidelsen. Jeg hørte intet i hr. Mejdahls formulering af Venstres betingelser, der lød: Hvis det ellers kan lade sig gøre inden for rammerne af udvidelsen. Den tilføjelse var der ikke.

Men så ved vi, at Venstre prioriterer opretholdelsen af landbrugsstøtteordningerne højere end udvidelsen af EU. Det er en klar politisk melding – en beskæmmende politisk melding, men klar.

(Kort bemærkning).

Christian Mejdahl (V):

Nu kan jeg naturligvis ikke forhindre hr. Keld Albrechtsen i at fortolke, men jeg vil så alligevel godt bidrage til at få klaring på det dér.

Vi sætter ikke de to ting op imod hinanden. Vi går varmt ind for den udvidelse med de central- og østeuropæiske lande, og at den klares så hurtigt, som det er forsvarligt, når optagelseskriterierne i øvrigt er opfyldt og overgangsbetingelserne er aftalt. Det kan gøres uafhængigt af landbrugsstøtten i EU. Tingene skal selvfølgelig harmoniseres, og dér er reformen fra sidste år, »Agenda 2000«, med til at gøre det muligt også at tage imod de central- og østeuropæiske lande i fællesskab i den takt, som man kan blive enig om under optagelsesforhandlingerne.

Jeg ser intet skisma i det her.

Formanden:

Hr. Henning Grove som ordfører.

Henning Grove (KF):

Af ministerens besvarelse fremgik det, at man skulle lægge vægt på forskning, at man skulle lægge vægt på vidensformidling, kvalitet, fødevarer sikkerhed, dyrevelfærd og økologi, at vi skulle have en høj kvalitet i vore fødevarer, og at vi ville have en høj pris for dem.

Jeg tror ikke, vi er uenige om noget som helst dér. Problemet er jo blot, at kravet er, at der stadig væk er en stor produktion tilbage i landbruget til det.

Hidtil tror jeg vi har klaret meget gennem en strukturudvikling, der er gået kolossalt stærkt, og som jo også fortsætter. Men hvis vi ser på landbrugets situation i dag, må vi jo nok sige, at nettoindtægterne i landbruget er blevet betydeligt forværret i 1999. De er gået tilbage med over 1½ mia. kr., og i dag er nettoindtægterne omkring 300 mio. kr., hvor de bare i 1996 var 7,5 mia. kr. Jeg tvivler på, at et så højt udviklet landbrug med så store kapitallån kan klare det i ret lang tid.

Det er jo rigtigt, at man kan pålægge nogle pesticidafgifter til mange penge, og man kan selvfølgelig også sætte momskrediten ned, så det koster noget, og man kan, som man gør det i finansloven, belaste erhvervet yderligere med 500-600 mio. kr., men det er jo nok ikke det, der får de unge landmænd til at synes, det er en god anvisning på, hvordan de skal klare sig.

For Det Konservative Folkeparti er der ingen tvivl om, at vi skal have lettet omkostningerne, hvis vi vil fastholde en bred produktion i landbruget. Hvis vi ikke skal ende med et industri-landbrug, skal vi lette omkostningerne.

Vi vil gerne have skatten på produktionsjord væk, men vi har sammen med andre partier fremsat et forslag om at fastfryse kommuneskatten på produktionsjord. Jeg ved godt, at så siger man, at de kommunale forhandlinger ikke skal drages ind her, men det gør vi heller ikke. Vi siger bare, at det er en god idé, som man kan forhandle ud fra. Så kommer forhandlingerne i gang, og man stiller altid nogle krav i forhandlinger, og det her er altså ét af kravene.

Det, der bekymrer mig meget mere, er, at jeg har mødt landmænd på 40-45 år, der egentlig har en pæn produktion af kvæg eller svin, men som nu vil holde op. De orker ikke alt det bureaukrati mere. De kunne måske nok leve videre, men der er alle de skemaer med alt det, der skal udfyldes, og selv når de gør det så godt, som de overhovedet kan, bliver de mistænkeliggjort, og der bliver sagt, at det ikke er gjort godt nok. Og har de endelig gjort det godt nok, bliver skemaerne sendt ind til Strukturdirektoratet, og så kan de vente i oceaner af tid på at få de penge, de skal have.

Sådan noget gør virkelig landmændene usikre i deres erhverv, og derfor er der desværre nogle af de veluddannede og dygtige landmænd i 40-45-årsalderen, der begynder at tænke i den retning. Hvis vi ikke får det stoppet, går det galt, for så får vi heller ikke yngre land-

mænd til at fortsætte, når de ikke har de forbil- leder længere.

Vi er helt enige i og lægger megen vægt på fødevarer sikkerhed og -kvalitet, og det mener jeg også de danske fødevarer lever op til. Jeg mener også, at vi her fra Folketingets side gør meget for at sikre fødevarer kvaliteten. Vi lægger mange restriktioner på landbruget i den anled- ning. Men derfor er det jo lidt af et paradoks, når vi ofrer det hvide ud af øjnene på landbru- get – også fra det offentliges side – for at sikre en salmonellaplan og det ser ud til, at det går fuldstændig den rigtige vej, at forbrugerne så samtidig kan få salmonellaæg fra udlandet.

Vi fører ikke tilstrækkelig kontrol med de fø- devarer, der kommer ind i landet, og det virker meget paradoksalt og deprimerende for dansk landbrug, der gør meget på området, at der kommer dårlige fødevarer ind, og at landbruget bliver beskyldt for, at det ikke gør det godt nok. Tag f.eks. DT 104: Landbruget har kostet 70 mio. kr. på at bekæmpe den, men hvad gør man i udlandet? Vi kan stadig importere fødevarer med DT 104, og vi sætter ingen kontrol ind, og derfor mener jeg, at en af de ting, vi skal gøre fra dansk side, er, at når vi selv stiller store krav, må vi have EU til at følge de krav op, eller også må vi jo ikke stille så store krav. Men det synes jeg er at gå den forkerte vej. Selvfølgelig skal vi stille de store krav, men så må vi lette omkostningerne for landbruget, indtil de andre kommer med, så det danske landbrug kan klare sig i den konkurrence, der er.

Jeg vil gerne tage til efterretning, at fødeva- reren kommer med en redegørelse, og at vi får en diskussion om spørgsmålet. Jeg har stor forståelse for, at ministeren vil tænke al- vorligt over, hvordan den skal være, og vil sæt- te sit præg på den, og så håber jeg, at nogle af de ting, der kommer frem under debatten her i dag, kommer med i den redegørelse.

(Kort bemærkning).

Vibeke Peschardt (RV):

Jeg har kun et enkelt spørgsmål til hr. Henning Grove, for jeg er sådan set fuldstændig enig med ham i, at landbruget fortjener at blive af- bureaukratiseret, men jeg vil gerne høre, hvor- dan hr. Henning Grove vil sørge for at få over- holdt vandmiljøplanerne, specielt Vandmiljø- plan II, og begrænse kvælstofudledningen, som jo relaterer sig direkte til gødningsregnskaber- ne, og hvordan man i øvrigt vil komme om ved Pesticidhandlingsplan II, som jo er lagt frem nu.

Det, jeg fisker lidt efter, er, om hr. Henning Grove måske kunne støtte det, hr. Jørn Jesper- sen sagde lige før, nemlig at vi skulle gå over til nogle mere markeds mæssige styringsmidler. Det kunne nemlig også betyde, at man kunne afbureaukratisere f.eks. Plantedirektoratet.

(Kort bemærkning).

Henning Grove (KF):

Jeg har stor erfaring for, at når SF skal afbu- reaukratisere noget som helst, gøres det altid ved afgifter. Det er den simpleste måde, de overhovedet kan finde på, men afgifter er ikke løsningen på det her. Men selvfølgelig kan man da simplificere.

Det fremgår ganske tydeligt af de sidste tal, at kvælstofforbruget er faldet ganske kolossalt, og at man er blevet meget, meget bedre til at udnytte husdyrgødningen. At pesticidforbruget så også er faldet, kunne man jo tro på i stedet for at lave kontrol på kontrol på kontrol. Man kunne tro på, at det fortsatte. Det er jo ikke ale- ne skemaerne, der gør det, nej, det er jo, fordi landbrugerne er gået ind for godt landmand- skab og virkelig arbejder på at forbedre det. De er lige så interesserede i at fase ud, som vi an- dre er.

Men SF og vel også De Radikale tror ikke på landbruget, og derfor skal alt ind i skemaer og helst i tre eksemplarer og fordeles to eller tre el- ler fire steder i ministerierne, for at man over- hovedet tror på det.

(Kort bemærkning).

Vibeke Peschardt (RV):

Jamen jeg er da ked af, at hr. Henning Grove mener sådan om Det Radikale Venstre. Jeg lag- de faktisk op til, at man kunne afbureaukratise- re, og så kom jeg til at henvise til hr. Jørn Jespersen. Men jeg stillede et konkret spørgs- mål, som jeg ikke fik svar på: Hvad vil Det Konservative Folkeparti foreslå om afbureau- kratiseringsmodel, når man nu er så ked af skemaerne, hvad jeg godt forstår?

(Kort bemærkning).

Jørn Jespersen (SF):

Jeg synes ærligt talt, det er lige groft nok, når hr. Grove mener, at det er SF, der har gjort sig til talsmand for alle mulige skemaer og indbe- retninger og kontrolforanstaltninger over for landbruget. Sandheden er den enkle, at hver eneste gang vi har diskuteret forskellige hand- lingsplaner, har SF foreslået, at det almindelig-

vis fuldt anerkendte princip om, at forurenere betaler – som gælder i alle internationale miljøaftaler, som står i Amsterdamtraktaten, og som er et almindeligt anerkendt politisk princip – også skulle gælde for landbruget, f.eks. i form af, at de miljøomkostninger, gødningsforbruget har, skulle indregnes i prisen via en afgift.

Men det har de borgerlige partier, Venstre og De Konservative, været systematisk imod, systematisk imod, og derfor har vi fået alle de ordninger, der er med indberetninger, skemaer og kontrol. Hvis landbruget er træt af det bureaukratiske bøvnl – og det kan jeg godt forstå – så ved man helt præcist, hvem man skal takke for det, nemlig Venstre og De Konservative.

(Kort bemærkning).

Henning Grove (KF):

Det er da rigtigt, at vi ikke fik alt for megen tak for, at vi gik med i vandmiljøplanen, men det var ikke på grund af skemaerne alene, det var, fordi man mente, vi gik for vidt med den og krævede for meget.

Jeg tror, vi har en god vandmiljøplan, der kan komme til at virke, og jeg tror også, at vi i samarbejde med landbruget kunne finde en løsning, der kunne afløse mange af skemaerne. Jeg pegede på nogle af dem ved at sige, at det går den rigtige vej, og når det går den rigtige vej, kunne vi jo også sige: Jamen så længe det går så godt, løsner vi bureaukratiet lidt efter lidt, også for at give landbruget en gulerod til at fortsætte, for jo før det opfylder planen, jo bedre er det.

Men vi ved jo også, at noget af det, der mangler at blive opfyldt i planen, bl.a. er vådområderne, som vi har stort besvær med, fordi vi er for fedtede på det område. Vi skulle nok give lidt mere pr. hektar, så kunne vi også få opfyldt den del af planen.

Jørn Jespersen (SF):

Der er jo en evigt tilbagevendende diskussion om problemer med indtjening osv. i landbruget, men lad os prøve at se tingene i et lidt større perspektiv, nogle årtier tilbage.

Hvad er situationen i dansk og for den sags skyld vesteuropæisk landbrug og fødevarerproduktion? Den er, at vi har den ene fødevarer-skandale efter den anden. Vi har kogalskab, dioxin og alle mulige sundhedsfarlige bakterier som salmonella, campylobacter, burgerbakterier osv., vi har pesticidproblemer med både vore fødevarer og vort grundvand, og vi ser flere og flere aromastoffer og andre tilsætningsstoffer i

basisfødevarer. Vi har i det hele taget meget store problemer med kvaliteten af vore fødevarer.

Samtidig er den måde, man driver landbrug på i Danmark og de øvrige vesteuropæiske lande, meget skadelig for vores miljø og natur. Bestanden af harer og agerhøns er faldet til det halve i løbet af de sidste 6 år, vi har store problemer med sammenhængen mellem landbrugspolitikken og folkesundheden, og endelig har vi skævvredet markedet til ugunst for den tredje verden.

Der er stort set ikke ét eneste argument, der taler for at fortsætte den nuværende udvikling. Der har simpelt hen været en helt forkert strategi i dansk landbrug, og den er desværre i meget stort omfang blevet bakket op af et politisk flertal. Det har været en strategi, der har handlet om industrielt baceret masseproduktion af standardvarer, og så længe man ønsker at fortsætte den strategi, har man også bundet sig selv til en situation, hvor landbruget er i en permanent indkomstklemme, og hvor vi andre skal blive ved med at høre på al den jammer.

Derfor er der kun to muligheder: enten at indstille sig på, at sådan er det, eller at lægge strategien grundlæggende om. Jeg mener, at vi skal lægge strategien grundlæggende om, for dermed slipper vi også for en masse af den støtte, som jeg allerede har været inde på. Jeg nævnte tallet 20 mia. kr. som det gennemsnitlige støttebeløb, og for at illustrere det yderligere for hr. Christian Mejdahl, der har fattet en vis interesse for emnet, kan jeg sige, at sidste år steg eksportrestitutionerne også til mere end det dobbelte, så vi skulle af med ca. 3½ mia. kr. bare for at komme af med overskudsproduktionen af bl.a. svin og sukker. Det er fuldstændig absurd, at man først giver støtte til at producere en overproduktion og dernæst giver støtte til at afsætte den. Det er det glade vanvid.

Jeg har forståelse for, at regeringen arbejder med en ny redegørelse, og jeg glæder mig selvfølgelig til at se den, når den kommer. Det betyder så også, at vi kan ikke få nogen særlig grundig debat i dag, så de ting, jeg yderligere vil nævne, er bare input og ideer til regeringen og dermed også en antydning af, inden for hvilke rammer vi vil bedømme regeringens oplæg, når det nu kommer.

Vi ønsker en ny strategi, der bygger på det, man kunne kalde det dobbelte kvalitetsbegreb: kvalitet i produktet med hensyn til smag, udseende osv.; men også kvalitet i den bagvedlig-

gende produktionsproces, der tager hensyn til miljø og bæredygtighed, også internationalt. Til det brug kunne man f.eks. forestille sig at der blev udarbejdet en egentlig produktorienteret fødevarerpolitik i lighed med den, vi har på miljøområdet, altså med fokus på alle faser i produktionsprocessen: produktion af råvarer, forarbejdning, distribution, detailhandel og forbrugere. Man kunne identificere aktørerne i alle leddene og kortlægge, hvilke muligheder der er for at give incitamenter og fjerne barrierer med henblik på øget kvalitet både i selve produktet og i produktionsprocessen.

Så vil jeg også gerne pege på behovet for at få integreret miljøet i landbrugs- og fiskeripolitikken. Det er et af de områder, der står allersvagest, og jeg går ud fra, at den nuværende fødevarerminister som tidligere kommissær på området har en stor interesse her. Der er et ganske stort forbedringspotentiale, hvad angår integrationen.

EU-udvidelsen har været nævnt, og der er et desperat behov for, at man gør sig tanker om, hvordan man sikrer en udvidelse, som ikke får katastrofale følger for landbruget i optagelseslandene. Det gælder både den sociale situation og beskæftigelsen, men det gælder i høj grad også miljøkonsekvenserne. Hvis vi får skubbet ansøgerlandene i retning af vores eget intensive landbrug, vil det virkelig være et meget stort skridt i den forkerte retning.

Det er klart, som det har været nævnt af andre ordførere, at der er brug for en meget offensiv dansk politik over for EU. Hvidbogen om fødevarer sikkerhed er et godt grundlag for det, og den tidligere fødevarerminister har lavet et udspil, og jeg er sikker på, at den nuværende vil bakke det meget aktivt op, og vi vil meget gerne bidrage til at lægge et pres på systemet.

Med hensyn til øget brug af offentliggørelse af kontrolresultater har vi hæftet os ved, at fødevarerministeren allerede har brugt midlet over for restauranter og bagere osv. Det synes vi er godt, men det kan bruges langt mere offensivt og målrettet på en lang række andre områder, og det håber vi også regeringen vil gøre sig nogle overvejelser om.

Så har vi med glæde bemærket, at den nye fødevarerminister har sat fokus på lokal produktion og lokal forsyning med f.eks. økologiske fødevarer. I dag er det jo sådan i FDB f.eks., at selv om æbleplantagen kun ligger en halv kilometer fra et stort supermarked, skal frugten absolut køres til centrallageret i Albertslund og

køres tilbage igen, og det er ud fra enhver betragtning vanvittigt. På engelsk har man et udtryk, der hedder food miles, dvs. hvor mange miles en given fødevarer og alle dens komponenter har rejst, før den er kommet frem til forbrugerne. Har man et tilsvarende begreb i det danske Fødevarerministerium? Hvis man ikke har det, skulle man måske se at få det, så man kunne arbejde med problemstillingen.

Endelig vil jeg gerne nævne behovet for at modvirke monopoldannelse. Det kunne måske være en idé, at regeringen lagde op til at få en egentlig leverandørpolitik fra detailhandelens side, sådan at de store kæder, der jo har absolut monopol, havde mere loyalitet over for små producenter, der i virkeligheden skaber muligheden for et bredt udbud, i stedet for, som vi også har set eksempler på, at slå dem ihjel, så snart de er blevet rimelig store.

(Kort bemærkning).

Ole M. Nielsen (KRF):

Jeg har en vis forståelse for, at man drager konsekvens af statistikker, der falder sammen. Da f.eks. det faldende storketal for nogle år siden faldt sammen med det faldende børnetal, mente nogle jo, at der var en sammenhæng, også i årsagerne.

Men netop det faldende hare- og agerhønsental hænger overhovedet ikke sammen, for i den periode er pesticidforbruget faktisk gået ned, netop i de 6 år. Det var dog en mærkelig sammenhæng, hvis antallet af harer og agerhøns skulle være faldende, når pesticidforbruget og pesticidernes giftighed er faldende. Nej, der er en anden sammenhæng, man kunne forbinde det med, nemlig at rovfuglene er blevet fredet i Danmark, og at vi har et meget kraftigt stigende antal rovfugle. Kunne hr. Jørn Jespersen ikke forestille sig, at der var en sammenhæng her?

Og hvor har hr. Jørn Jespersen dokumentation for, at fødevarer og drikkevand er fuldt af pesticider i Danmark? Bichel-rapporten dokumenterer det modsatte, nemlig at vi får en meget, meget, meget minimal tilførsel af pesticider fra danske fødevarer, hvorimod de fleste af de pesticider, vi får fra fødevarer, får vi fra importeret frugt og grønt, der faktisk udgør en beskednen mængde af vores kost.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Christian Mejdahl, og der kommer nogle flere korte bemærkninger, inden hr. Jørn Jespersen kommer ind og svarer.

(Kort bemærkning).

Christian Mejdahl (V):

Hr. Jørn Jespersen sagde, at det er en stor opgave at optage de central- og østeuropæiske lande, og det er jeg ganske enig i; det bliver en stor opgave.

Men jeg vil godt stille dette spørgsmål til hr. Jørn Jespersen: Hvordan kan man beholde den kendte landbrugsstruktur i de central- og østeuropæiske lande? Jeg forstod, at det var det, hr. Jørn Jespersen egentlig slog til lyd for, nemlig at de burde bibeholde den landbrugsstruktur, som vi kender i dag. Hvordan harmonerer det? Hvordan vil man i et fællesskab kunne have så store forskelle i landbrugsstrukturen og i den måde, man i øvrigt producerer de samme fødevarer på, som der er nu? Vil hr. Jørn Jespersen give os et bud på det?

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Henning Grove for en kort bemærkning. Vi tager derefter hr. Fransgaard, og så får ordføreren lidt længere tid til at svare.

(Kort bemærkning).

Henning Grove (KF):

I nogle af de Østlande, der med tiden kommer med i EU, tror jeg der findes store fabrikker – betydelig større, end vi nogen sinde har set her i Danmark. Jeg ved også, at der er kollektiver med både 60.000 og 70.000 svin. Det er vist ikke den struktur, vi kan slå i stykker, men kunne vi det, ville jeg gerne da have dem ned på i hvert fald de størrelser, som vi har i Danmark. Det er bedre for dyrene, og det er også bedre med hensyn til smittefare.

Hr. Jørn Jespersen opstillede en stribe krav. Kunne vi også få at vide, hvad de ville koste; for de ville jo medføre betydelig højere priser? Landmændene skal have en betydelig højere pris for deres varer for at leve op til alt det, og min erfaring siger mig, at når folk bliver spurgt i tv, vil de godt betale mere for fødevarerne, men den dag, de står ved dybfryseren henne i fødevarerforretningen, tager de dem, der er billigst.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Så er det hr. Jørn Jespersen, for der har meldt sig yderligere to korte bemærkninger. De kommer så bagefter.

(Kort bemærkning).

Jørn Jespersen (SF):

Både hr. Grove og hr. Mejdahl beskæftigede sig med udvidelsen og spørgsmålet om, hvordan man overhovedet kan forestille sig, at et landbrug, der er så forskelligt fra vores, kan integreres med det vesteuropæiske landbrug med hensyn til vore støtteordninger og sådan noget. Det synes jeg er et ekstremt relevant spørgsmål.

Jeg vil gerne medgive, at jeg har ikke svaret på, hvordan den integration kan lykkes i alle detaljer, så den opfylder sociale hensyn uden at smadre beskæftigelsen i de nuværende østeuropæiske landbrug, og uden at vi får den intensivering af landbrugsdriften, der vil medføre mange af de samme miljømæssige problemer som dem, vi har haft, men som samtidig kan tilpasses de støtteordninger, der måtte være. Det har jeg ikke det endegyldige svar på, og derfor efterlyste jeg også, at vi tog hul på diskussionen og fik en samlet strategi, for det spørgsmål fortjener i virkeligheden sin helt egen drøftelse.

Jeg tror, nogle af budskaberne vil være at sørge for, at vi får afskaffet støtten relativt hurtigt, så vi i hvert fald tilfælde ikke har den skævvridning, for det er fuldstændig umuligt at forestille sig, at vi kan få optaget de østeuropæiske lande og integreret dem i landbrugspolitikken, så længe støtteniveauet er, som det er. Det kan formentlig ikke lade sig gøre alene af budgetmæssige grunde.

For det andet tror jeg, det er meget væsentligt at komme ind i en diskussion om nogle af produktionsmetoderne. Her tror jeg ikke, hr. Groves eksempel er det mest karakteristiske for de nuværende østeuropæiske lande, hvor nogle af produktionerne jo i virkeligheden langt hen ad vejen er økologiske uden at være kontrollerede og certificerede.

Jeg er enig med hr. Grove i, at forbrugerne bliver nødt til at erkende, at bedre fødevarer koster flere penge. Det er ikke altid, forbrugerne lever op til det, når de køber ind, men det bliver de nødt til, og det kan vi bl.a. lægge op til ved at sørge for, at priserne afspejler de reelle omkostninger. Det vil jo presse forbruget i den rigtige retning.

Så siger hr. Ole M. Nielsen, at man skal passe meget på med statistik, og det er jeg fuldstændig enig i, men jeg opfattede det nærmest, som om hr. Ole M. Nielsen af den grund helt undsagde sig muligheden for at se på statistik i no-

gen som helst sammenhænge, og det tror jeg trods alt også er farligt.

Hvordan kan det være, at antallet af harer og agerhøns er faldet de sidste 6 år, samtidig med at vi har set et mængdemæssigt fald i forbruget af pesticider? Det var spørgsmålet, og den helt enkle forklaring er, at de midler, der er blevet brugt, er langt mere effektive over for ukrudt. Derfor er der ikke længere levesteder for mange af de insekter, som i hvert fald agerhønsene i høj grad lever af, og derfor kan man godt have et mængdemæssigt fald samtidig med, at der i virkeligheden bliver ringere betingelser for mange af de dyr, der lever i det danske kulturlandskab. Men at rovfugle og skader osv. også er en del af forklaringen, medgiver jeg gerne.

(Kort bemærkning).

Thorkild B. Fransgaard (FRI):

Hr. Jørn Jespersen kom med et meget ideologisk indlæg om miljøet, men forespørgselsdebatten her drejer sig om landbrugets eksistens i det hele taget, om dets indtjening og om dets eksportmuligheder, og derfor er mit spørgsmål til hr. Jørn Jespersen – og jeg vil meget gerne have et helt klart svar: Er det SF's holdning, at vi lige så godt kan importere alle vore fødevarer fra andre lande, hvor man i øvrigt er ligeglad med miljøet, bare for at vi i Danmark skal have det miljø, som SF ønsker?

Hvis vi ikke begynder at vende helt omkring, kan landbruget ikke eksistere på de betingelser, der er i dag, så spørgsmålet til SF er ganske enkelt: Ønsker man fortsat, at der skal være et almindeligt landbrug i Danmark? Jeg er sikker på, at landmændene gerne vil have et klart svar, for så kan de forholde sig til det.

(Kort bemærkning).

Christian H. Hansen (DF):

Hr. Jørn Jespersen var inde på offentliggørelse. Der blev nævnt restauranter, og der blev nævnt de tiltag, der blev iværksat over for bagere, altså ting, som direkte er relevante for forbrugerne, og vi er i Dansk Folkeparti helt enige i, at det er en god ting.

Men jeg vil gerne spørge hr. Jørn Jespersen, om han her kan give et tilsagn om, at vedrørende offentliggørelse for landbrugets vedkommende er SF parat til at komme med nogle lettelser, når der er tale om ting, som ikke er direkte relevante for forbrugerne. Det kan være sådan noget som celletal inden for mælkepro-

duktionen osv. Er SF parat til nogle lempelser her?

(Kort bemærkning).

Annie Lunde Hansen (CD):

Hr. Jørn Jespersen sagde, at de danske fødevarer ikke er så gode, men jeg vil godt sige til hr. Jørn Jespersen: Så kan det da ikke være rigtigt, at Danmark kan eksportere de fødevarer, som vi producerer, til nogle lande, som sætter stor pris på vore fødevarer, fordi vore fødevarer har en så fin kvalitet.

Er det ikke snarere sådan, at vi med vores miljøregler har skåret så meget ned, at vi har for lidt af nogle ting i Danmark, så vi er nødsaget til at importere varer fra udlandet, som – det medgiver jeg hr. Jørn Jespersen – har en utrolig dårlig kvalitet? Jeg ville gerne bede om, at man kunne få måske også SF og resten af partierne med til at få indført en helt anden mærkningsordning end den, vi har i dag.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Jørn Jespersen, og derefter kommer der en ny række af korte bemærkninger.

(Kort bemærkning).

Jørn Jespersen (SF):

Hr. Christian H. Hansen spørger, om vi i SF vil være med til at fjerne den del af offentliggørelsen, der i virkeligheden i dag hænger nogle producenter ud, som muligvis ikke bevidst har lavet nogen fejl, og som forbrugerne ikke umiddelbart kan bruge til noget. Svaret er, som hr. Christian H. Hansen har fået masser af gange: Ja, det vil vi gerne være med til at afskaffe. Vi synes ikke, det giver mening, og vi synes, det er en straf ud over det rimelige.

Vi synes, at hele offentliggørelsesstrategien trænger til en samlet revurdering, jo før jo bedre, og at vi begynder at bruge offentliggørelse meget mere målrettet. Derfor er vores holdning den, at systemet bør laves om og bruges meget mere på nogle områder, og at vi skal undlade at bruge det på andre, hvor det ikke giver mening. Det svar håber jeg var klart nok.

Så bliver jeg altid meget nervøs, når hr. Thorkild B. Fransgaard afkræver mig et klart svar, men det her var nu nemt nok: Ønsker SF, at vi skal importere alle vore fødevarer? Nej, det gør SF ikke. Vi er faktisk enige i den udtalte præmis, der lå i hr. Thorkild B. Fransgaards spørgsmål, nemlig at på en lang række områder har danske fødevarer fortrin i forhold til mange af

dem, vi importer. Det gælder for pesticidrester i frugt og grønt, her ligger vi meget bedre end gennemsnittet af de importerede produkter. Det gælder medicinrester i kød, her ligger vi meget bedre, og her mener vi selvfølgelig også, det er meget vigtigt med mærkningsordninger, så forbrugerne får en mulighed for at gennemskue, hvor kvaliteten er højest, og kan vælge efter det.

På andre områder har vi måske knap så meget at prale af. Den generelle spisemæssige kvalitet af vort okse- og kalvekød har bestemt ikke været noget at råbe hurra for. Der er ved at komme forbedringer, men vi er helt klart ikke kommet langt nok på det område.

I øvrigt er situationen jo ikke den, som hr. Thorkild B. Fransgaard lægger op til, altså at vi er tæt på at skulle importere vore fødevarer. Vi eksporterer, så vidt jeg husker, i størrelsesordenen 85 pct. af vores produktion, så der er altså et stykke ned, før vi får problemer med selvforsyningen, i hvert fald hvis man skal se det på den måde.

Fru Annie Lunde Hansens spørgsmål forstod jeg ikke, må jeg sige, og jeg tror i virkeligheden, at spørgsmålet egner sig bedre til, at fru Annie Lunde Hansen laver en studiekreds med sig selv, end at hun spørger mig om noget.

(Kort bemærkning).

Ole M. Nielsen (KRF):

Jeg var da glad for hr. Jørn Jespersens svar om pesticidrester i udenlandske fødevarer kontra danske, men det svarede ikke helt til det, hr. Jørn Jespersen antydede i sin ordførertale. Her var danske fødevarer og dansk drikkevand jo sprøjtefuldt, for at sige det sådan, af pesticider, men det er jo ikke kendsgerningen, og det fik vi bekræftet her i det sidste svar.

Men det dér med årsagen til harernes og agerhønsenes tilbagegang går altså ikke. Kendsgerningen er, at det samlede antal ukrudtsplanter i dansk landbrug har været stigende i de senere år. De står ganske vist mere koncentreret, det er rigtigt. De står i brakmarkerne nu, men jeg tror faktisk ikke, de dyrkede marker er blevet renere de sidste 6 år. Ser vi længere tilbage, er de selvfølgelig blevet det, men i de sidste 6 år tror jeg det faktisk ikke. Men i hvert fald har vi jo nu brakmarkerne, og en af deres gode sider er, at de giver føde til en masse vilde dyr, og derfor holder det altså ikke, at der er en sammenhæng mellem sprøjtningen og tilbagegangen af agerhøns og harer. Det er

rovfuglene, der er årsagen, det er jeg helt overbevist om.

(Kort bemærkning).

Thorkild B. Fransgaard (FRI):

Det var dejligt at høre hr. Jørn Jespersen rose danske landbrugsvarer. Det er ikke så tit, man hører det, men det er ganske rigtigt, og jeg er enig med ham. Der er ingen andre steder i verden, der producerer så rene fødevarer, så medicinfri fødevarer, som vi gør i Danmark.

Hr. Jørn Jespersen siger, at der er langt ned, før vi skal importere det hele, fordi vi eksporterer 85 pct. af vore fødevarer, og det er også rigtigt. Men spørgsmålet går jo på dansk landbrugs eksistens i fremtiden, og det er jo ikke på grund af, at vi har de store krav her i Danmark, vi eksporterer 85 pct., nej, det er simpelt hen, fordi danske landbrugsvarer er berømte i forvejen.

Men det, der er spørgsmålet for dansk landbrug, er, om man fortsat ønsker dansk landbrug som det store erhverv, det er, med alle de eksportindtægter, det nu medfører. Hvis dansk landbrug også i fremtiden skal have muligheder for det, skal man også give det samme produktionsvilkår som i de lande, det konkurrerer med, og ikke lade sig lede af den ideologi, vi har her i samfundet. Det er det, det går på.

(Kort bemærkning).

Annie Lunde Hansen (CD):

Nu tror jeg jo ikke, at Folketingssalen er en studiekreds. Det har jeg heller ikke tænkt mig den skulle laves om til, men jeg vil gerne spørge: I ordførertalen sagde hr. Jørn Jespersen, at de danske fødevarer var så ringe, og at dem, vi importerede, også var det. Så vil jeg gerne have en dokumentation af hr. Jørn Jespersen for det og spørge, om han stadig væk står ved det, han sagde i sin ordførertale og det svar, han gav hr. Fransgaard før. Det vil jeg gerne have svar på.

Så vil jeg gerne spørge: Hvad vil man gøre fra SF's side for, at vi ikke får import af de fødevarer, som er af så ringe en kvalitet, at vi ikke kan være bekendt at have dem ude i de store supermarkeder?

(Kort bemærkning).

Jørn Jespersen (SF):

Til hr. Ole M. Nielsen, der er overbevist om, at det er rovfuglene, der er skurken i denne her sammenhæng, vil jeg bare sige, at vi jo meget snart skal have en temahøring i Miljøudvalget

om natursyn osv. Jeg synes, det er et interessant emne at få belyst. Jeg tror ikke, vi kommer længere med det her. Jeg er helt med på fortsat at diskutere med hr. Ole M. Nielsen, hvad årsagen er. I det hele taget kunne det jo være interessant, efter at regeringen har nedsat et udvalg om den biologiske mangfoldighed i vores natur, at gå meget mere ind i det emne. Det er faktisk et emne, som Folketinget har forsømt i mange år, og sandheden er, uanset hvad man har af årsagsforklaringer, at den biologiske mangfoldighed falder og falder på langt de fleste områder, og at vi ikke lever op til vores internationale forpligtelser på området. Så en fortsat diskussion af årsager og af, hvad vi kan gøre for at imødegå udviklingen, er jeg helt indstillet på.

Hr. Thorkild B. Fransgaard snakker om de store krav, der bliver stillet, og hvad de betyder for vores eksport. Jeg tror nu ikke, selv om jeg godt ved, det er en helt fremmed tankegang for hr. Fransgaard, at man helt kan se bort fra, at store krav på et hjemmemarked skærper koncentrationen i danske virksomheder, så de også har en mulighed for at klare sig bedre og sælge på kvalitet på eksportmarkederne. Det tror jeg faktisk. Det er klart, at på den ene side vil større krav end til konkurrenterne medføre nogle omkostninger, men jeg tror faktisk, det samtidig giver nogle fordele, som mindst opvejer omkostningerne, og som giver eksportmuligheder.

Skal vi fortsat have et så stort landbrugserhverv, spørger hr. Fransgaard også, som vi har i dag. Svaret er fra SF's side et klart nej. Vi ønsker ikke, at Danmark producerer 23 millioner svin om året. Det er efter vores mening ikke bæredygtigt. Det giver en udvikling i det danske landbrug, i det danske landskab, i den danske natur, som vi ikke ønsker at se på. Vi synes, landskabet er blevet grimmere. Vi synes, det giver en lang række miljøproblemer. Vi vil meget gerne have skåret det tal ned, og vi mener, at vi kan eksportere en lang række andre varer, som kan kompensere for det.

Fru Annie Lunde Hansen siger, at vi ikke skal holde studiekreds i Folketinget. Det var jo sådan set heller ikke det, jeg lagde op til. Det var, at fru Annie Lunde Hansen lavede sin egen studiekreds uden for Folketinget.

Til spørgsmålet om, hvad jeg vil gøre for at forhindre, at der kommer en lang række fødevarer ind, der ikke lever op til danske standarder, er svaret, at jeg vil bekæmpe de alt for EU-jubeloptimistiske partier, som vil etablere et indre marked, uden at der først er en politisk

overbygning med krav til sundhed og sikkerhed på plads. Det er ikke mindst fru Annie Lunde Hansens eget parti.

Hvis man havde tænkt sig om, da man lavede fri bevægelighed for varerne, havde man selvfølgelig også lavet regler om, hvordan man kunne stoppe fødevarer, dyr og andre ting inden for det veterinære område, som bringer sundhedstilstanden i fare. Det har man desværre ikke gjort, og derfor er der nu kun én vej frem, og det er at presse på for at få højere standarder for EU-reglerne.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):
Hr. Christian H. Hansen som ordfører.

Christian H. Hansen (DF):

Indledningsvis vil jeg sige, at man med denne her forespørgselsdebat har taget hul på et meget stort emne, men også et meget vigtigt emne. Vi kan jo så også se frem til at få en måske mere dybtgående debat, når redegørelsen kommer, og vi kan vel så også forvente, at mange af de ting, der er kommet frem her, vil blive taget med i ministerens redegørelse.

Hvis man starter med at tage udgangspunkt i den danske forbruger, så er der jo ingen tvivl om, at forbrugeren stiller større og større krav til både fødevarerens sikkerheden og til fødevarerens kvalitet. Jeg mener, at man fra landbrugets side har vist en større og større vilje til en dialog mellem landbrug og forbrugere i de senere år. Det tror vi i Dansk Folkeparti er meget vigtigt. Det danske landbrug har altid været kendt for at have en meget høj faglig stolthed og også en stolthed, der ikke bare slutter for enden af deres egen markvej. Så egentlig kan der ikke herske nogen tvivl om, at landbruget lige så vel som forbrugerne er interesseret i, at en videre forarbejdning af råvarerne sker på betryggende vis, således at den danske forbruger kan være sikker på, at når han køber danske landbrugsprodukter, ja, så køber han også fødevarer af kvalitet.

I Dansk Folkeparti finder vi det dybt beklageligt, at Danmark egentlig tabte slaget om madsminken. Her var det jo snæversynede industriinteresser, der fik lov til at triumfere, for både det danske landbrug og de danske forbrugere ønsker jo af hele hjertet rene og sunde fødevarer, og det havde de danske regler hidtil kunnet sørge for i langt højere grad end det, der nu er tilfældet.

Jeg kan godt være lidt bange for, at vi fremover kan risikere at se fødevarer, der i højere grad er fyldt med alt muligt forskelligt skrammel, og derfor tror jeg, at det fremover er meget vigtigt, at forarbejdningsindustrien også åbner sig lidt mere over for den enkelte forbruger, som jeg mener og før har nævnt at landbruget har gjort, og også ad den vej får skabt en dialog. Det er meget vigtigt, at den råvare, som forbrugerne ønsker, er i orden, således at man ikke oplever, at det, der sker i forarbejdningsleddet, resulterer i en endnu ringere kvalitet, end landbruget faktisk selv har leveret til forarbejdningsleddet.

Ligeledes er det også vigtigt, at de forretninger, der videresælger landbrugets varer til forbrugerne, lever op til de høje kvalitetskrav. Vi har i de senere år set utrolig mange eksempler på, at opbevaringen af vores fødevarer ikke har været optimal og slet ikke har levet op til de krav, der normalt bliver stillet i dag. Her er det efter Dansk Folkepartis opfattelse meget vigtigt, at Folketinget holder nøje øje med den udvikling og foretager de nødvendige justeringer i lovgivningen, når der er behov for det, for fakta er jo, at såfremt kvaliteten i de forretninger, der sælger de danske landbrugsprodukter, ikke er i orden, ja, så rammer forbrugernes boykot dem, der leverer råvaren og hermed landbruget. Det er jo ikke sikkert, at de er skyld i den situation, der eventuelt er opstået, for den enkelte landmand har jo ikke det fulde ansvar for, hvad der sker med hans råvarer i det videre forløb.

Derfor er det vigtigt, at den fokus, der har været på fødevarekvaliteten herhjemme, fortsætter i samme stil, idet det både kommer forbrugeren og så sandelig også den samlede landbrugsproduktion til gode. Kvalitet er vel også nøgleordet, når vi taler eksport. Det er meget vigtigt, at dansk landbrugsproduktion har et godt image uden for landets grænser. Overordnet må vi sige, at det har vi også i Danmark. Det danske landbrug er kendt for at have en god kvalitet, landbruget har et godt ry, og det er meget vigtigt, at dette bliver bevaret. Det er vigtigt både af hensyn til vores eksportindtægter og så sandelig også af hensyn til antallet af arbejdspladser i landbruget og dets følgeerhverv.

Når vi taler om at fastholde det store antal arbejdspladser i landbruget og følgeerhvervene, ja, så spiller økonomien jo en ganske stor rolle. Derfor er det vigtigt at understrege behovet for, at staten holder igen med at pålægge erhvervet

øgede omkostninger, ligesom det er vigtigt, at landbruget bliver sikret fuld tilbageførsel af de afgifter, det er blevet pålagt.

I de senere år har det navnlig været svineproduktionen, der har tegnet sig for en stor indtægtsnedgang. Der er ingen tvivl om, at der er et meget stort pres på de familier, som har en produktion, der ikke giver indtjening nok til at betale hverken de faste udgifter eller et rimeligt privatforbrug. Derfor tror jeg, det er vigtigt for det samlede landbrug, at man får gjort noget ved den frustration, der er i landbruget over mængden af papirarbejde, kontrol og bureaukrati. Jeg tror, der blandt mange landmænd i dag er en større og større følelse af umyndiggørelse. Spørgsmålet kunne så være, om det overhovedet har nogen relevans for den debat, vi har i dag. Ja, det mener jeg i høj grad det har, for skal vi fastholde et stort antal arbejdspladser i landbruget, er det vigtigt, at nye generationer i landbruget får lyst til at tage fat, når andre holder op. Det er vigtigt, at den nedgang i antallet af landbrug, der har været igennem de senere år, ikke fortsætter.

Det danske landbrug har gennem tiderne fremstået som et frit erhverv, og det vil Dansk Folkeparti meget gerne være med til at bevare. Derfor skal staten som før nævnt blande sig mindst muligt i erhvervet, således at det har mulighed for at udvikle sig i takt med erhvervet i de lande, vi skal konkurrere med. Med den store landbrugseksport, vi i dag har, er det meget vigtigt, at man ikke fortsætter med at indføre konkurrenceforvridende foranstaltninger, som gør det svært for landbruget at konkurrere med andre lande på eksportmarkederne. Det gavner både landbruget og hele det danske samfund, at vi er i stand til at sælge en stor og sund produktion ud af landet.

Men overordnet handler det jo også om, at det danske landbrug skal have tryghed. De, som skal være landmænd i dag, stiller jo nogle andre krav, end man gjorde for 30 år siden. I dag stilles der større krav til, at man f.eks. også kan have noget frihed, og derfor er det vigtigt, at et element som f.eks. vikarordningerne bliver bevaret også i fremtiden. Vikarordningerne er efter Dansk Folkepartis opfattelse bl.a. med til at give den nødvendige tryghed, der er behov for i landbruget.

Vi håber også i Dansk Folkeparti, at den nye landbrugslov, der blev indført sidste år, er med til at give tryghed i erhvervet, for, som jeg før har nævnt i dag, hænger tingene sammen i et

større perspektiv. Er der tryghed for erhvervet, ja, så har folk også lyst til at blive i erhvervet, og dermed sikrer vi, at der også fremover er et stort antal arbejdspladser i landbruget, som vil smitte af på alle landbrugets følgeerhverv.

Til sidst vil jeg nævne, at forslaget til vedtagelse fra Kristeligt Folkeparti kan Dansk Folkeparti støtte.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Det var vist 5 minutter til den gode side.

Hr. Ole Vagn Christensen for en kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Jeg må jo sige til hr. Christian H. Hansen, at han kan det hele med sådan en tale som den, han holdt der. Han starter med at sige, at vi skal passe på, fordi det er fyldt med skrammel, og det kan jo kun udlægges, som om det, der skulle til, var mere kontrol, og så slutter han af med at sige en hel masse om alt det der, som han mente skulle afbureaukratiseres.

Den diskussion, som vi har været inde på her, var en diskussion, hvor der blev stillet nogle direkte spørgsmål til hr. Christian Mejdahl om, hvad det var for nogle forslag, han havde til det her.

Hvad er det for nogle forslag, hr. Christian H. Hansen har til afviklingen af alt det bureaukrati, som han snakker om? Det kunne jo være rart at høre lidt mere konkret end alle disse floskler, for jeg tror, det fylder meget, meget lidt ude hos landmændene.

(Kort bemærkning).

Christian H. Hansen (DF):

Nu nævnte jeg intet om, at det var sådan i dag, at alt var fyldt med skrammel. Jeg nævnte, at jeg havde frygt for, at det blev meget værre end det, vi har set i dag, og når jeg siger, at man skal gøre noget på det område, så mener jeg, som det også har været fremme i debatten i dag i forbindelse med forretninger, at offentliggørelse, som er forbrugerne relevant, er meget vigtig at få indført på det her område.

Vi har haft debatten før i dag, og det kan vi støtte og har hele tiden gjort det, men også, at der skal ske nogle lempelser for de ting, der ikke er relevante for forbrugerne.

Om det med lempelser af bureaukratiet er det jo faktisk sådan, at hvis man taler med

landmænd, fortæller de, at de har utrolig meget papirarbejde, og jeg mener ikke, det er rimeligt og særlig fornuftigt, når man altså i dag snakker om, at der skal komme nogle lempelser, at de i dag sidder og indberetter til CHR-registret og samtidig til Danmarks Statistik.

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Angående hvad hr. Christian H. Hansen har sagt, kan han jo læse det, når nu Folketingstidende kommer.

Jeg mener helt klart, at det, som hr. Christian H. Hansen fik sagt, var, at der var en frygt for en masse skrammel, at det var tiltagende, og at der derfor var behov for mere kontrol.

Når det så er sagt, fik jeg jo intet svar angående bureaukratiet, men det havde jeg heller ikke forventet. Jeg mener, at det er Folketinget i samarbejde med en lang række organisationer, der har tilrettelagt, hvordan vi skal håndtere de store, alvorlige problemer, som også er, når man begynder at tage miljøet med, når man tager vandet med. Hvordan vi kan få en balance her, når vi tager alle de andre ting med, er sandelig ikke noget, man kan stå her og sige, der kan leges med.

Der har herinde og hos organisationerne været en forståelse for, at sådan var det nødvendigt, og det må vel så også være os, som har været med til det, der påtager os det fulde ansvar og ikke står her og forklarer, at det kan vi sagtens komme over.

Christian H. Hansen (DF):

Til hr. Ole Vagn Christensen: Jeg gav nogle eksempler heroppefra.

Jeg kunne bruge hele eftermiddagen på at give eksempler på bureaukrati, og jeg er da glad, hvis hr. Ole Vagn Christensen vil være med til at lette noget af det bureaukrati, der er. Vi kan gøre det i fællesskab, vi er også en del af landbrugsforliget, og dér kan man jo så drøfte lidt videre ud fra det.

Og så med hensyn til, at jeg kan læse det lidt senere, så synes jeg da ikke, at vi skal vente på det, for hr. Ole Vagn Christensen kan få den side i min tale, hvor det er trykt, og så kan han se, at det, jeg sagde heroppefra, var ganske rigtigt. Jeg synes, det er synd for hr. Ole Vagn Christensen, at han måske skal vente helt til lidt senere i dag med at se, hvad der blev sagt.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Ole Vagn Christensen for den tredje og sidste korte bemærkning til denne ordfører.

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Jeg havde nu ikke brug for at læse, det var mere det, at hr. Christian H. Hansen kunne have brug for at læse sin anden bemærkning, men lad det nu ligge.

Lad os holde os til det dér med bureaukratiet: Jeg mener ikke, at der er nogen herinde i det her Folketing, som ønsker, at der skal laves mere bureaukrati end nødvendigt i forbindelse med den lovgivning, som bliver lavet herinde, de beslutninger, der bliver truffet. Og derfor har vi et fælles ansvar, og hvis der ligger noget i udviklingen, der gør, at det her kan være anderledes, så tror jeg også, at Folketinget er indstillet på det.

Lad være med at bruge sådan nogle kamp-papirer eller sådan nogle argumenter, hvor man vil være bedre end de andre. Det, det handler om, er jo sådan set, at man kan få balance, og at man kan få noget, der er holdbart, at man kan få noget, der er tryghed omkring, og noget, der er forståelse om. Det er jo det, hele øvelsen går ud på. Det er jo derfor, Folketinget har gjort disse ting. Folketinget har jo ikke gjort det for at være onde.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Christian H. Hansen, og derefter tilbage til ordførerrækken.

(Kort bemærkning).

Christian H. Hansen (DF):

Jeg kan da godt forstå, at hr. Ole Vagn Christensen ikke vil have papiret, for det ville jo ikke være rart at se, at det, jeg sagde indledningsvis, var rigtig, og så kan vi så blive enige om, at nu lader vi det ligge.

Med hensyn til, at man bruger nogle argumenter omkring bureaukrati: Jamen der er vel ikke noget forkert i, at man bringer de budskaber, der rører sig i befolkningen, herind i Folketingssalen. Der er vel ikke noget forkert i, at den træthed, der er ude i landbruget, bliver bragt ind i Folketingssalen. Det kan godt være, der er nogle partier, der synes, at det ikke er rart at høre, hvad befolkningen synes, men det er der så andre der gør.

Annie Lunde Hansen (CD):

Det har været en interessant debat, som Kristeligt, Folkeparti her har lagt op til, men det er jo, må jeg indrømme, samtidig en meget svær og ambitiøs opgave for den samme minister på den ene side at skulle varetage hensynet til forbrugerne og på den anden side også at skulle sikre erhvervene.

Og uanset fødevarerministerens fine intentioner og flotte ord om fødevarsikkerhed, sundhed og dyrevelfærd og forskning samt om øget konkurrenceevne og beskæftigelsesvirkning må man jo nok erkende, at politiske styringsredskaber, der skal sikre forbrugerinteresser, ikke nødvendigvis altid samtidig fremmer erhvervslivets interesser, ja, somme tider får de endda også utilsigtet skadevirkning for forbrugerne.

Som et eksempel, som hr. Henning Grove lidt var inde på, vil jeg gerne nævne hele problematikken omkring den meget omfattende og restriktive kontrol med æg, vi har herhjemme, som CD har stor respekt for, og som vi også har støttet. Problemet er bare, at vi ser en stigende import af ukontrollerede æg til skade for forbrugerne, da der ikke findes nogen mærkningsordninger, så forbrugerne kan se, hvor æggene kommer fra, og til skade for de danske producenter, som mister markedsandele på denne bekostning.

Når nu man taler så højt om fødevarsikkerhed, vil jeg gerne spørge fødevarerministeren, om der er nogen tiltag i EU-regi, om vindene er begyndt at blæse lidt mere positivt heropad. Her tænker jeg på zoonosedirektivet og mange andre ting og bl.a. også på mærkningen.

Der er også i høj grad behov for det offentlige-private samspil, som jeg fornemmede ministeren lagde op til i sin besvarelse af denne forespørgsel, en holdning, som vi i CD fuldt ud kan tilslutte os, og L 177 – innovationsloven – vil give mulighed for en meget bedre forskning.

Men fødevarerministeren anviste altså ikke nogen konkrete tiltag til styrkelsen af såvel forbrugernes som erhvervenes interesser, men kom med nogle overordnede betragtninger om, hvad den kommende fødevarerhvervspolitiske redegørelse vil kunne forventes at indeholde.

Jeg noterede mig, at regeringen på erhvervsiden vil lægge vægt på strukturudvikling, generationsskifte og udviklingen i landdistrikterne, og der ser jeg med glæde, at L 54 vil blive vedtaget med de gode tiltag, der er i den for landdistrikterne og de danske småøer.

Og til dette vil jeg da kort sige, at vi så sent som i forbindelse med forliget om landbrugsloven efter vores opfattelse gav strukturudviklingen alt, hvad den overhovedet kunne trække med hensyn til indskrænkninger for landbrugs erhvervenes muligheder for fysisk at udvikle bedrifterne. I CD er vi dog glade for, at vi trods alt kunne medvirke til, at det blev knap så slemt, som det oprindeligt så ud til.

Hvis ministeren med fremtidssikring i form af strukturudvikling mener en fortsættelse af den linje, der dengang var lagt op til, ja, så har jeg altså vanskeligt ved at se, hvordan man ad denne vej vil kunne styrke eksportindtægter og sikre arbejdspladser.

CD kan fuldt ud tilslutte sig ministerens ambitioner om høj fødevarer sikkerhed, sundhed og dyrevelfærd, men hvem kan ikke det? Og vi er også enige i, at økologien da er et udmærket delinstrument til opfyldelse af ministerens ambitioner, men vi vil altså godt advare imod ensidigt at fokusere på økologi og i øvrigt mod den tilbedelse af økologi, som visse partier her i Folketinget gør sig til talsmænd for.

Derimod synes vi, at man bør erkende og anerkende, at en endog meget stor del af vores eksportindtægter på landbrugsområdet stammer fra det konventionelle landbrug og fødevarerproduktion. Netop derfor må der sideløbende forskes i, hvordan man udvikler de konventionelle produktionsmetoder i en stadig mere miljørigtig og sundhedsmæssigt korrekt retning, uden at der dermed bliver tale om, at producenterne skal tvinges over i at overholde de meget strikse krav til økologisk produktionsmetode.

Her er efter vores opfattelse en meget stor udfordring, vi er nemlig enige i, at det er meget væsentligt, at danske fødevarer får ry for at være sunde og produceret uden brug af skadelige kemikalier – jeg siger udtrykkelig »skadelige«.

Så vi glæder os til, at ministeren kommer med sin fødevarerhvervspolitiske redegørelse, og så vil jeg lige slutte med at sige, at det er vigtigt, at Danmark har førertrøjen på, når det drejer sig om at eksportere de fødevarer, som har den største sikkerhed, kvalitet og sundhed i fødevarerne. Det er det bedste grundlag for styrkelsen af vores eksportindtjening, og husk ikke at glemme den store beskæftigelse, der ligger i det.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg er meget glad for, at fru Annie Lunde Hansen understreger, at CD ikke vil acceptere anvendelse af skadelige kemikalier. Vi har jo tidligere haft den diskussion om økologien, og der vil jeg bare godt sikre mig, at jeg har forstået det rigtigt, for efter min ordbog er gruppen af pesticider, altså de såkaldte sprøjtemidler, i den hovedgruppe, der hedder skadelige kemikalier. Det vil jeg bare gerne have præciseret, for det er jo dér, vi har et stort problem i landbruget, at man bruger sprøjtemidler.

Sprøjtemidler er jo pr. definition skadelige, ellers virker de nemlig ikke. For sprøjtemidlers hensigt er jo at slå liv ihjel, og det går jeg bare ud fra at vi er enige om. Hvis vi er det, er der jo i dag nået et betydeligt skridt, synes jeg, med den markering fra CD's side.

(Kort bemærkning).

Annie Lunde Hansen (CD):

Jeg vil gerne svare hr. Keld Albrechtsen. Nu er det jo sådan, at der vel ikke er nogen landmænd, der bruger det allergifligste, når de skal sprøjte, de bruger vel alle sammen det, der er mindst skadeligt. Og vi kunne nu i den nye lov også forske lidt i kemikalier, hvilken virkning de har.

Og så vil jeg jo ikke afstå fra her at sige, at man inden for økologien jo også sprøjter nogle ting.

Vibeke Peschardt (RV):

Jeg kunne godt have lyst til at kaste mig ud i hel flod af korte bemærkninger til det sidste indlæg, men jeg vil lade være med det.

Så vil jeg sige, at Kristeligt Folkeparti jo med den her forespørgsel ønsker at få regeringen til at forsikre landbruget, at man kan leve op til forbrugerkravet om rene fødevarer, om bedre fødekvalitet og sikre eksportindtægter for erhvervene, bevarelse af arbejdspladser både her og dér, jeg var lige ved at sige: Alt godt fra havet eller det store tagselvord.

Vi kan vel ikke nogen af os være uenige i det, men spørgsmålet er: Kan vi også leve op til det, som Kristeligt Folkeparti ønsker at få debatteret og belyst her?

Jeg synes sådan set, det er meget godt, at vi tager debatten, selv om den selvfølgelig ville have været både mere instruktiv og konstruktiv, hvis vi nu havde haft regeringens fødevarerhvervspolitiske redegørelse foran os.

Dér kunne vi nemlig have fået belyst noget af det, vi oftest savner, nemlig konkrete tal og forklaringer, der måske kunne rykke noget i denne her sag. For eksempel ved vi, at økologiske fødevarer er stærkt efterspurgt ude i Europa. Det viser f.eks. nogle undersøgelser, som jeg ikke tror er særlig kendte, men som Udenrigsministeriet har foretaget, én fra Frankrig, én fra Tyskland og én fra Storbritannien, og de viser alle sammen, at efterspørgslen efter præcis den type varer er ganske stor.

Og så vil jeg lige gøre opmærksom på, at her i Danmark er vi kun lige startet med den dér produktion og med den eksport, nemlig i hele mejerisektoren, hvorimod der er stærk mangel på økologisk korn, på økologiske grøntsager osv. Jeg siger det kun for at påpege, at her er altså en mulighed for, hvis man vil, at gå ind og lave en type kvalitetsfødevarer, som vi tror på.

Dernæst – og det har flere ordførere jo også hæftet sig ved i dag – må man jo sige, at sådan som det er lige nu, har det samlede landbrug det meget dårligt. Sidste år blev der eksporteret landbrugsvarer her fra Danmark, altså selvfølgelig med industrien, for 50 mia. kr. Det samlede primærlandbrug tjente omkring 300 mio. kr. Vi ved, at gælden i landbruget er tårnhøj, og det er klart, at det er dybt problematisk for primærerhvervet som sådan, at det ser ud på den måde.

Der er også flere ordførere her, der har været inde på landbrugslovene og strukturudviklingen. Det var jo meningen med den landbrugslov, vi fik lavet sidste år, at den skulle ændre på strukturudviklingen, så man i hvert fald kunne bevare nogle af de mellemstore brug, altså de små og mellemstore er jo dem, der er flest af. Det viser sig jo nok, at det kunne den lovgivning ikke sætte en stopper for, for det er jo nogle helt andre mekanismer, der går i gang her.

Jeg tror, at vi på sigt måske også må opgive sideindustriene, og det skyldes jo selve indretningen af industrien, f.eks. i mejeribrug og andre steder, jamen man går jo ikke ud efter at ansætte flere personer. Man går ud efter at rationalisere i virksomhederne, så maskinerne kommer ind, og menneskene kommer ud. Det kan man beklage eller lade være med; så kan man håbe, at det antal mennesker i kraft af uddannelsessystemer og andet bliver anbragt andre steder.

Men det dér med at kunne fastfryse de 125.000 samlet i hele erhvervet tror jeg ikke er muligt på længere sigt.

Hvad er så svaret på alt det her? Hvordan skal vi komme ud af klemmen? Der er kun ét svar, og det hedder kvalitetsfødevarer. Vi eksporterer kvalitetsfødevarer i dag, men vi kunne gøre det langt, langt bedre, end vi gør det. Vi sender skinker til Parma. Vi ved ikke, hvad der sker med dem dernede, måske bliver de om ikke til de dyreste dyre parmaskinker så i hvert fald til et produkt, som vi måske lige så godt kunne lave herhjemme og få den merpris, som vi ellers sender det til Italien for.

Til allersidst vil jeg opholde mig en lille smule ved forslaget til vedtagelse, som vi har fået delt rundt. Jeg vil sige, at der jo ikke er nogen, der kan være uenig i, at zoonosedirektivet skal udstrækkes til at gælde virkelig effektivt i hele EU, eller at vi skal intensivere arbejdet med at få andre EU-lande til at lave lige så høj fødevarer kvalitet som os selv.

Når vi ikke kan støtte det her forslag til vedtagelse, er det jo, fordi der her lægges op til, at man tager hul på noget helt andet, der står nemlig noget om budgetmæssige krav osv., og det kan vi slet ikke starte på i dag. Så jeg vil bare markere, at vi ikke kan støtte dette forslag til vedtagelse.

Keld Albrechtsen (EL):

Det var nogle fine politiske programerklæringer, som ministeren kom med ved sin tiltrædelse, bl.a. om, at vi skal sikre fødevarer, som vi ikke bliver syge af at spise osv.

Når jeg i dag hører ministerens besvarelse af denne her forespørgsel, vil jeg så mindeligt opfordre ministeren til at holde fast i sine programerklæringer. Jeg håber ikke, der sker det, at ministeren meget hurtigt lader sig sylte ind i systemet, og her er vitterlig tale om et system. Der er tale om et embedsværk, som er – det ved vi jo alle sammen godt – dybt sammenfiltret med mægtige lobbyister, og regeringen var jo blevet alt for meget syltet ind i det, før ministeren kom til.

Det er i virkeligheden også lidt kedeligt, at fru Lene Espersen ikke er til stede og kan deltage i den her debat, for det var jo fru Lene Espersen, der i de sidste par år, før ministeren tiltrådte, i virkeligheden førte den danske fødevarerpolitik. Det var i virkeligheden hende, der skrev lovtjekterne, bl.a. den nye fødevarerlov, som ministeren henviste til. Derfor er det lidt ærgerligt, at den egentlige bagmand ikke er til stede og kan deltage sammen med os andre i debatten.

Jeg håber selvfølgelig, at der vil komme andre toner fra regeringen, for det var alt sammen endt i konservatisme og gensplejsning, og jeg ved ikke hvad, og der er altså brug for nogle andre signaler. Jeg var derfor meget glad for at høre meldingerne fra fru Vibeke Peschardt, som jo var væsentlig anderledes end den socialdemokratiske ordførers meldinger, der godt kunne tolkes som værende sådan lidt biotekagtige, næsten lidt gensplejsningsagtige, hvorimod den radikale ordførers tale jo helt klart var med på økologien. Og det er jo fuldstændig elementært sådan, at dansk landbrugs overlevelsesmulighed ligger i økologi og dyrevelfærd og høj kvalitet af fødevarerne.

Der er andre lande, der satser på bioteklinjen: Tony Blairs England, Bill Clintons USA. De poster sammen med multinationale selskaber milliarder i udviklingen af bioteknologi og nye mystiske landbrugsprodukter og nye frø, hvis sundhedsmæssige og miljømæssige konsekvenser man på lang sigt ikke aner et kvidder om, men som man ikke desto mindre nu ønsker at påtvinge os andre at dyrke også her i Danmark.

Det er efter min mening galt nok, at man allerede har fået sået halvdelen af det amerikanske landbrugsareal til med gensplejsede frø – i hvert fald er det en meget, meget stor andel. Så stor en andel, at mange amerikanske landmænd forlængst har fortrudt det og nu forsøger at komme ud af disse forfærdelige kontrakter med biotekmastodonterne.

Derfor håber vi selvfølgelig på, at vi i samarbejde med ministeren kan vælge den økologiske linje og ikke denne bioteklinje. Det kræver, at vi får frihed til her i Danmark at gå foran som landbrugsnation og som økologisk nation og ikke skal underlægges EU's og WTO's regelsæt. Derfor vil jeg stille følgende:

Forslag til vedtagelse

- »Folketinget opfordrer regeringen til
- at øge indsatsen for udbredelsen af økologisk jordbrug,
  - at fremlægge en samlet handlingsplan for en hurtig nedbringelse af brugen af kunstgødning, pesticider og tilsætningsstoffer i dansk fødevarerproduktion,
  - at sikre en dansk fødevarerproduktion uden brug af gensplejsede organismer samt at arbejde for skrappe internationale minimums-

regler og en effektiv miljø- og sundhedsgaranti i WTO og EU.«
(Forslag til vedtagelse nr. V 60).

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se ovenfor). Også dette forslag indgår her efter i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Henning Grove (KF):

Jeg skal naturligvis tage hr. Keld Albrechtsens hilsen med til fru Lene Espersen. Jeg kan godt forstå, at hr. Keld Albrechtsen er nervøs, når der sker noget, for hr. Keld Albrechtsen har jo den opfattelse, at bare man går i fodformede sko og spiser økologiske varer, så er alle problemer løst.

Hvis hr. Keld Albrechtsen skulle bestemme, så var medicin jo aldrig blevet opfundet eller noget som helst. Penicillin ville jo være det rene gift. Man må overhovedet ikke bruge en teknisk udvikling eller noget som helst. Nej, man skal gå tilbage til jordhulerne og helst endda gå i træsko, og derudover skal der ikke ske noget. For det eneste, der er det rigtige, er økologi og økologi og atter økologi.

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Jeg synes også, det var et interessant indlæg, hr. Keld Albrechtsen havde, og jeg synes, at hans forsøg på at sætte fru Vibeke Peschardt op imod undertegnede var vældig genialt gjort – når man er i hr. Keld Albrechtsens sko.

Men jeg vil sige til hr. Keld Albrechtsen: Sådan er verden jo ikke. Jeg er helt sikker på, at både fru Vibeke Peschardt og jeg er enige om, at der er nogle retninger, der kan gås, men der er også nogle balancer, der skal holdes, hvis ikke det hele, det hviler på, skal falde sammen, fordi vi skal vente på underet.

Derfor må jeg også sige til hr. Keld Albrechtsen, at det forslag til vedtagelse, som han her har fremsat, kan vi ikke støtte. Det samme gælder i øvrigt det forslag til vedtagelse, der er fremsat fra Kristeligt Folkeparti.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jamen jeg kan bekræfte over for hr. Grove, at man har det godt i fodformede sko og med økologiske gulerødder til sin morgenmad og økologiske havregryn i øvrigt også, som jeg fik

her til morgen. Jeg har en lumsk anelse om, at hr. Henning Grove i virkeligheden også godt kan lide den slags morgenmad, men det vil nok være at gå for vidt direkte at spørge om det her under en folketingsdebat.

Men hr. Henning Grove har ret i, at for Enhedslisten kan parolen for dansk landbrugs fremtid, hvis dansk landbrug virkelig skal have en stærk plads på eksportmarkederne, sammenfattes i ordene: økologi, økologi, økologi. Det er fuldstændig korrekt. Jeg kunne ikke have sagt det bedre selv, vil jeg sige til hr. Grove.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Thorkild B. Fransaard som ordfører.

Thorkild B. Fransaard (FRI):

Det er en god forespørgselsdebat, Kristeligt Folkeparti er kommet med her. Der spørges om, hvordan fødevarer sikres. Hvis det drejer sig om danske fødevarer, så er det nok ikke muligt, at vi kan sikre kvaliteten meget mere, end vi gør, men vi kan jo gøre det over for forbrugerne, at vi kan anbefale dem at købe dansk, så er de sikre på at få det bedste i verden.

Men det, der er endnu vigtigere, er nemlig: Der spørges om, hvad fødevarerministeren og dermed regeringen har tænkt sig at gøre, for at landbruget fortsat kan have indtægter og eksportindtægter. Det gælder ikke bare landbruget, men også landbrugets følgevirksomheder. Det drejer sig ikke bare om landbruget, som eksporterer for godt 50 mia. kr. Dets følgevirksomheder – det kan ikke gøres helt nøjagtigt op – er oppe i nærheden af samme tal. Altså omkring 100 mia. kr. Hele samfundet er helt afhængigt af landbruget og dets følgevirksomheder.

Hvis vi ikke havde et landbrug eller disse følgevirksomheder, så ville det gå helt i stå ude i det åbne land, og det er det på vej til i forvejen, fordi man ikke gør nok for at holde gang i det derude. Hvad skal Folketinget så gøre?

Punkt 1 er, at man skal sætte sig ned og tænke sig om, hvorvidt det er den rigtige vej, vi er gået ved konstant at kritisere dansk landbrug, konstant at bruge tiden på at diskutere økologisk landbrug, eller om man skal se det hele i en sammenhæng også for vores samfund.

Jeg vil foreslå det sidste, fordi det, der hedder det danske almindelige landbrug – det udtryk bruger jeg – producerer de fødevarer, der eksporteres, og det er dem, der også sælges

herhjemme. Vi ved jo udmærket, at der er 2-3 pct. af befolkningen, som af ideologiske årsager går op i økologiske landbrugsvarer, og det skal de have lov til. Men derfor skal de, der producerer de almindelige fødevarer, ikke hele tiden diskuteres og lægges for had. Det kan ikke være rigtigt, for det er dem, der sørger for eksportindtægterne, hvilket dem, der producerer økologiske fødevarer, ikke gør. For vi skal ikke flyve mere end 1 time i en flyvemaskine her fra Danmark, så er der ingen, der overhovedet går op i det med økologi. Ikke andre end selvfølgelig nogle politikere, men befolkningen gør ikke.

Hvis regeringen, fødevarerministeren og Folketinget ønsker, at vi fortsat skal have et landbrug, så skal vi derfor til at se på alle de ting, vi indfører mod landbruget.

Først er der vandmiljøplanen, som hele tiden udelukkende handler om landbruget, selv om det nu mere og mere er kommet frem, at det slet ikke er det, der forurener, men det er byernes kloakker. Vi skal til at se på, om de stramme regler er rigtige, som vi har over for landbruget, med, hvor meget gødning de må bruge, og om det virkelig er rigtigt, at Danmark kun må bruge en tiendedel af de plantebeskyttelsesmidler, man bruger i andre EU-lande. Det kan ikke være rigtigt, at vi bliver ved med at køre ad den vej samtidig med, at vi importerer i store mængder fra de andre EU-lande, som har helt andre normer på det her område.

Man kan da selvfølgelig af ideologiske grunde vælge at sige, at vi ikke vil have almindeligt landbrug her i Danmark, men så vær dog ærlige og sig det til landbruget. Så ved de, hvad de har at rette sig efter. Og vær dog ærlige over for alle de følgevirksomheder, alle dem, der er afhængige af landbruget, og som måske har skabt en eksport af noget, de producerer for landbruget. Man ønsker ikke landbrug, man ønsker ikke de virksomheder. Man ønsker, at Danmark skal være en slags museum, hvor man kan komme ud og se på, at de driver økologisk landbrug og har lidt høns og sådan noget. Jamen så lad os dog få stoppet debatten og så sig det til befolkningen. Så kan de leve efter det.

Det er den ene mulighed, ellers så må man, som jeg startede med at sige, gå tilbage og se på, om de love og regler, vi har lavet på alle de områder, jeg har nævnt, er indført af ideologiske grunde, ikke af reelle praktiske grunde.

Det er faktisk det, forespørgselsdebatten går på. Alt andet end den almindelige miljødebat, for den har vi næsten dagligt herinde. Men

forespørgselsdebatten går jo faktisk på: Ønsker vi fortsat et landbrug eller ej?

Alt det med, at vi diskuterer økologi eller ej, lad os glemme det. Der er nogle få mennesker, der går op i det. Det skal de have lov til. Men de faktiske forhold ude i verden er, at de ikke går op i økologi, og skal vi sælge derude, så er de fuldstændig ligeglade med, om vi har økologisk landbrug eller ej. Og de er også fuldstændig ligeglade med, om vi bruger 160 kg N til vor hvede, eller vi bruger 250 kg N. Vi må dog til at se realistisk på det, i stedet for at blive ved med at diskutere af ideologiske grunde.

Vi kan støtte det, der ligger fra Kristeligt Folkeparti.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg bliver nødt til at tage ordet, fordi hr. Fransgaards oplysninger om, at man, når man kommer 100 km væk fra Danmark, så ikke interesserer sig for økologi, jo simpelt hen er notorisk forkerte. Derfor bør de ikke stå tilbage efter sådan en debat.

Fru Vibeke Peschardt henviste til tre omhyggelige undersøgelser, som den danske regering har foretaget, og som viser, at der er en stor interesse i Frankrig, England og Tyskland. Jeg besøgte New York i efteråret, og inden for 10 minutters gåafstand fra, hvor jeg boede, lå der adskillige økologiske supermarkeder, hvor man solgte alene økologiske fødevarer og ingen industrikommercielle fødevarer.

Så hr. Fransgaard skal ikke komme og påstå, at interessen ikke er stor i udlandet. Den er stor og voksende. Vi risikerer, hvis vi bliver ved med at producere svin i Danmark efter den lovgivning, som man desværre nu fra flertallets side har godkendt, hvor dyrene ikke er tilstrækkelig fritgående – svin f.eks. – ikke i fremtiden at kunne sælge på det britiske marked. Jeg synes, hr. Fransgaard skulle sætte sig ind i, hvordan der rent faktisk er i udlandet, og ikke udbrede myter til den danske befolkning.

Thorkild B. Fransgaard (FRI):

Til hr. Keld Albrechtsen vil jeg sige, at det er muligt, at jeg ikke sagde det tydeligt nok. Jeg sagde, at hvis vi flyver bare 1 time i en flyvemaskine herfra, så er der ingen, der overhovedet går op i økologi. Det står jeg ved. For hvis der var det, så var der intet problem, bare man ude omkring ville købe vore økologiske fødevarer. Men det er der ingen, der vil. Det vil man

ikke engang herhjemme, ikke andre end de 2-3 pct., der er frelst. Halvdelen af al økologisk mælk, der produceres i Danmark, sælges i dag som almindelig mælk, for der er ingen, der gider at gå op i det. Det er de faktiske forhold.

(Kort bemærkning).

Jørn Jespersen (SF):

Jeg vil bare tilslutte mig hr. Keld Albrechtsens opfordring til hr. Thorkild B. Fransgaard om at sætte sig ind i emnet, før han udtaler sig om det. Det er simpelt hen notorisk forkert, alt hvad der bliver sagt: 2-3 pct. er frelste forbrugere? Alle undersøgelser viser, at op mod 50 pct. af de danske forbrugere jævnlig køber økologiske fødevarer. Der er så nogle, der hovedsagelig køber økologiske fødevarer, der er nogle, der køber delvis økologiske en gang imellem osv. Men 50 pct. køber med jævne mellemrum nogle eller mange økologiske fødevarer. Det var den ene notoriske fejl.

Den anden er om at flyve en time, så er der ingen, der interesserer sig for det. Det er fuldstændig korrekt, hvad hr. Keld Albrechtsen siger. Der er et bughende marked i USA. Der kan hr. Thorkild B. Fransgaard formentlig ikke komme på 1 time. Det kan han ikke engang til England, hvor der virkelig er et stort marked. Fødevarerudvalget var i Italien forrige år: stor interesse, voksende interesse. Så hr. Thorkild B. Fransgaard bør sætte sig ind i sagerne og tie stille indtil da.

Thorkild B. Fransgaard (FRI):

Der findes mange statistikker, det er rigtigt, men jeg vil påstå, at der kun er 2-3 pct., der vil betale for det. Det er muligt, at der er nogle, der, når de bliver spurgt, om de ønsker økologiske fødevarer, så svarer ja, men der er ingen, der vil betale for det. Sådan er det jo.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Nu er hr. Fransgaard støt og roligt på vej ud i det, som Viggo Hørup i sin tid betegnede som det vitterlige vås. Det, der jo netop er karakteristisk for økologiske fødevarer, er, at forbrugere, og i stadigt stigende omfang, i flere og flere lande har betalt en pris for økologiske fødevarer, som er lidt højere end den, som findes på de andre fødevarer, og alligevel er salget steget støt og roligt, alligevel er de danske eksportmuligheder i udlandet steget støt og roligt. Dansk landbrug har været for langsom til

at udnytte disse eksportmuligheder, men det er dog ved at komme i gang. Så til hr. Fransgaard vil jeg sige: Der har faktisk hos forbrugerne vist sig en vilje til også at betale for den kvalitet, som de får.

(Kort bemærkning).

Jørn Jespersen (SF):

Nu hedder forklaringen, at forbrugerne gerne vil købe det, men de vil bare ikke betale for det. Jeg vil spørge hr. Fransgaard: Hvordan foregår det så? I min lokale Superbrugs på Møn er der en økologiandel på 14 pct. på de vareområder, hvor der er økologiske varer. Påstår hr. Fransgaard, at de brave mønboere stjæler dem? Eller hvordan går det til, at man i hr. Fransgaards univers kan købe økologiske varer med en andel på 14 pct. uden at ville betale for dem? Det forstår jeg ganske enkelt ikke.

(Kort bemærkning).

Thorkild B. Fransgaard (FRI):

Hr. Keld Albrechtsen siger, at ude omkring i verden er der nok, der vil betale den rigtige pris for økologiske fødevarer. Jeg vil gerne have at vide, hvor det er henne, hvis det er sådan, at man bare kommer lidt uden for landets grænser.

SF's ordfører, hr. Jørn Jespersen, tror jeg misforstod mig med hensyn til, at der ingen er, der vil betale den højere pris. Den pris, der er, vil man selvfølgelig betale, men hvis man skulle betale den virkelige, høje pris for økologiske varer, så tror jeg ikke, at der er flere end de her 2-3 pct., der vil betale den.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Nu spørger hr. Fransgaard så, hvor det er henne i verden, man så kan sælge varerne økologisk. Jamen jeg henviste jo til i mit forrige indlæg, at det nøj er undersøgt af det danske Udenrigsministerium f.eks. i Frankrig, Tyskland og England, hvor det er dokumenteret, at danske økologiske varer lige præcis kan sælges. Men er sandheden, at hr. Fransgaard simpelt hen ikke har sat sig ind i det materiale, der foreligger, og de undersøgelser af eksportmulighederne, som foreligger, og at hr. Fransgaard derfor udtaler sig om noget, som han ikke ved en pind om. Er det ikke det, der er bundlinjen og konklusionen på den lille debat, vi har haft her?

(Kort bemærkning).

Thorkild B. Fransgaard (FRI):

Til hr. Keld Albrechtsen vil jeg sige, at jeg tror, at jeg ved mere om det, jeg taler om, end han gør. Jeg er landmand, og jeg har i de sidste 20 år haft den ære at rejse rundt i hele verden med landbrugsmaskiner og har talt med landbrugere rundt omkring. Og den debat, vi har her i Folketingssalen – jeg har sagt det før – går man ude blandt de almindelige mennesker i verden overhovedet ikke op i. Jeg kan sige til hr. Keld Albrechtsen endnu en gang, at jeg virkelig ved, hvad jeg taler om. Når man kommer ud i verden og spørger folk og taler med folk om, hvad de vil med hensyn til fødevarer, så vil de bare meget gerne have det – man skal ikke så langt hen – som man nu skal have for at kunne blive mæt. Så derfor vil jeg gentage endnu en gang for hr. Keld Albrechtsen: Jeg ved i allerhøjeste grad, hvad jeg taler om.

(Kort bemærkning).

Christian H. Hansen (DF):

Jeg synes måske, at det sidste var lidt interessant, fordi når man nu rejser så meget rundt og er en dygtig forretningsmand, forholder det sig så også sådan, at man i sin forretning har nogle varer, som man ikke kan sælge, og dem bliver man ved med at lagere og få nye ind af hver dag? For det forholder sig jo sådan, at grunden til, at der er økologiske varer i forretningerne bl.a. herhjemme, jo er, at der er et salg. Men det kunne måske være, at man i hr. Thorkild B. Fransgaards forretningsverden kun har ting på lager, man ikke kan omsætte.

Fødevareministeren (Ritt Bjerregaard):

Jeg vil godt indlede med at takke for den debat, vi har haft her i dag. Som jeg indledte med at sige det, så regner regeringen jo med at komme med sin fødevarerhvervspolitiske redegørelse, og det er rigtigt, som flere af ordførerne har været inde på, at der var meget inspiration at hente i den debat, vi har haft her i dag. Jeg synes også, det var opmuntrende at høre, hvor stor enighed der var om, at vi ønskede en høj kvalitet på vores fødevarer.

Jeg tror, det var forespørgeren, hr. Ole M. Nielsen, der tog udgangspunkt i, at det kostede at være foran, men jeg synes, at debatten, sådan som den er forløbet her i dag, har været med til at modificere det udsagn. Der er indtil flere ordførere, der har været ind på, at store krav også giver nye produkter, nye muligheder på

markedet og også konkurrencefordele, og der er jo adskillige eksempler på, at det netop har været sådan for Danmark.

Jeg synes også, det var en interessant debat, der var om udvidelsen og konsekvenserne på landbrugsområdet. Det er jo ikke nogen hemmelighed, at mens jeg var kommissær i Bruxelles, fremlagde Europa-Kommissionen »Agenda 2000« med en ganske omfattende omlægning af landbrugsstøtten. Det var meget opmuntrende at se Danmarks holdning under hele denne debat. Danmark støttede klart de initiativer, der lå fra Europa-Kommissionens side, og det samme gjorde landbrugets organisationer. Så der var ikke nogen tvivl om, at der var et ønske om, at vi var kommet længere, end vi endte med, med det resultat, der kom ud af det. Jeg synes, det var opmuntrende med den ansvarlighed, der blev vist.

Jeg er meget enig med de ordførere, der har understreget, at det er vigtigt at få EU med på en lang række af de initiativer og også på en lang række af de forskellige forslag, som vi arbejder med her i Danmark.

Men jeg kan ikke dy mig for at sige, at jeg forstår meget vel, at Kristeligt Folkeparti kan fremsætte det forslag til vedtagelse, vi har på bordet. Jeg forstår også godt, at Dansk Folkeparti kan støtte det, men jeg forstår ikke, at partiet Venstre kan. Det hænger jo så især sammen med den første pind i forslaget til vedtagelse, som jo lyder: »Hvordan regeringen vil sikre, at importerede fødevarer lever op til samme krav til fødevarer kvalitet, som gælder for danskproducerede varer«.

Det ved Venstre jo lige så godt som jeg, at det kan vi kun i det omfang, vi har en mulighed for at få EU med, og det kan vi selvfølgelig ikke i alle sager. Der er vi nødt til at gå ind i den dialog og i det demokratiske forløb, den slags beslutninger har, og vi kan selvsagt ikke acceptere formuleringer af denne her art, som jo hænger sammen med, at man i det hele taget er negativ over for det samarbejde, vi har i EU.

Så derfor må jeg sige, at jeg forstår ikke, at Venstre ubetinget kan leve med en sådan formulering. Jeg forstår godt, at Venstre kan have et behov for at støtte den sidste pind i forslaget til vedtagelse, som taler om de her yderligere midler, der skulle gives på det her område. Men den første pind mener jeg ligger helt ved siden af den politik, jeg har hørt Venstre føre, og i virkeligheden også den argumentation, som hr.

Christian Mejdahl har fremført i debatten her i dag.

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Jeg meddelte før, at vi ikke kunne støtte de to fremlagte forslag til vedtagelse. Derfor skal jeg fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Da fødevareministeren har tilkendegivet, at der i 2. halvdel af april måned fremlægges en fødevareerhvervspolitisk redegørelse, som giver nærmere svar på regeringens overvejelser om udfordringer og initiativer på det fødevarepolitiske område, tager Folketinget til efterretning, at regeringen vil fremlægge den omtalte redegørelse og på det grundlag være indstillet på en mere dybtgående debat.«
(Forslag til vedtagelse nr. V 61).

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se ovenfor). Også dette forslag indgår her efter i forhandlingen.

Så er det hr. Keld Albrechtsen for en kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg er selvfølgelig ked af, at der ikke er tilslutning fra regeringens side til Enhedslistens forslag, og om Kristeligt Folkepartis forslag må jeg sige, at den sidste del af forslaget jo indeholder en blankocheck til landbruget. Det er altså en regning til skatteyderne af ubegrænset størrelse. Det kan vi altså ikke stemme for.

Med det sidst fremsatte forslag til vedtagelse går jeg ud fra, at regeringen, når den redegørelse foreligger, vil være indstillet på at drøfte i forbindelse med en forespørgselsdebat efter redegørelsesdebatten, at vi så kommer videre – dem, der stemmer for det forslag til vedtagelse, som nu er fremsat af regeringspartierne. Vi går i Enhedslisten ud fra, at sådan må det være, og på det grundlag vil vi kunne stemme for det forslag, der er fremsat.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Ole M. Nielsen som ordfører for forespørgerne.

Ole M. Nielsen (KRF):

Først vil jeg lige sige til hr. Keld Albrechtsen, at den sidste pind i vores forslag til vedtagelse ikke kan opfattes som en blankocheck til landbruget. Den handler jo ikke om at give landbruget kompensation.

Dermed bliver mit indlæg her så også et led i min ordførertale og et svar til dem, der har diskuteret, hvad det er for nogle vilkår, dansk landbrug lever under. Det er jo ikke en kompensation for, at f.eks. dansk landbrug skal producere fødevarer til EU-priser med et af verdens største omkostningsniveauer, hvilket jo hænger nøje sammen med det af hr. Jørn Jespersen påståede tilskud til landbruget på 20 mia. kr.

Den tredje pind indeholder jo kun en kompensation eller en konkurrencelettelse i forhold til de meromkostninger til sikring af kvalitet i fødevarer og til sygdomsbekæmpelse osv., som er en særlig forudsætning for de danske regler, som ikke er tilsvarende i de andre EU-lande. Så det er ikke en kompensation for alle andre omkostninger, som er større for de danske landbrug, end de er i andre EU-lande. Det var indledningsvist.

Problemet i det her er jo, at vi godt ved, at regeringens – og det støtter vi selvfølgelig – vil sikre fødevarer kvalitetsudvikling, dyrevelfærd, miljø osv., men forudsætningen for, at de to næste målsætninger kan opfyldes, altså at der skal være en eksportindtægt og et antal arbejdspladser i landbruget, i fødevarerindustrien og i fødevarerfølgerehvervene i det hele taget, er, at der fortsat er en stor produktion i landbruget. Og problemet er, at den ikke kan oprettholdes, hvis landbrugets indtjeningsniveau er på det niveau, som det er på i dag.

Samtidig er der jo den dårlige økonomiske situation, hvilket jo også resulterer i en strukturudvikling, som vi ikke ønsker. Det tror jeg vi er helt enige med regeringen i. Vi ønsker ikke en stadig udvikling mod det større industrielle landbrug. Vi ønsker et alsidigt landbrug, hvor der er plads til små og store enheder og noget, som vi kan kalde familiebrug, selv om familiebrug jo kan være mange størrelser nu om dage. Og det er rigtigt – jeg tror, at det var hr. Grove, der var inde på det – at der er mange, også af dem, vi kan kalde yngre landmænd, hvis det er dem mellem 45 og 50 år, som simpelt hen ikke kan være tjent med at leve under det pres, som landbruget er under.

Det dårlige image, som landbruget har, er stort set ufortjent. Landbruget kæmper imod det tilskudsimage, som hr. Jørn Jespersen giver udtryk for, et tilskudsimage, som er en misforståelse. Vi kan da sagtens nedlægge vores landbrugsproduktion i Danmark og købe vores landbrugsvarer til verdensmarkedspris, men den verdensmarkedspris, man kender, er ikke udtryk for noget som helst, der har noget med en produktionspris at gøre, for verdensmarkedsprisen repræsenterer kun en lille del af hele verdens fødevarerproduktion. Det er så lille en del, der flyttes over grænser, at hvis en stor del af landene skulle købe til den pris, ville den ligge et helt andet sted.

Her er det jo kendsgerningen, at dansk landbrug producerer fødevarer – og fødevarer og landbrugsprodukter er trods alt sådan rimelig basale produkter og rimelig simple produkter – til et højprismarked, altså et højomkostningsmarked.

Det er det ene problem, og det er selvfølgelig forsvaret for de tilskud, som landbruget mest af alt ønsker afskaffet, hvis man vel at mærke kunne få lige vilkår, men sådan er det ikke. Det er helt rigtigt, at det er et problem, at landbrugstilskuddene kapitaliseres, det er et stort problem, som det er svært at forhindre, men det er ulykkeligt.

Det andet, landbruget kæmper imod, er det dårlige miljøimage, som også langt hen ad vejen er en misforståelse og urimeligt. Det skyldes bl.a., at man historisk har vedtaget nogle handlingsplaner, en Vandmiljøhandlingsplan I og en Pesticidhandlingsplan I, som ikke kunne lade sig opfylde.

De blev til på en baggrund, som var reel nok, nemlig at man skulle ændre adfærd, og der er ingen erhverv, der er så forandringsvillige som landmænd. Jeg kender ikke noget erhverv, der er så villigt til forandring. De gør det, som alle mulige andre mennesker gør: De går efter, hvor pengene er lettest at få. De er enormt arbejdsivrige, de er vældig produktionsivrige, men når man kommer og siger til dem: »Hør, gamle ven, der er noget her, du gør forkert«, så kender jeg ikke noget erhverv, der er hurtigere til at skifte arbejdsmetode, og det har de gjort.

Der er sket utrolig meget de senere år, men man så den ene gang efter den anden handlingsplaner, som ikke er realisable. Den første vandmiljøhandlingsplan og den første pesticidhandlingsplan, som jeg erkender at Kristeligt Folkeparti har et medansvar for på grund af

den politiske situation, der var dengang, byggede ikke i noget omfang på saglighed, hvilket man ikke kan sige om de næste, for Vandmiljøhandlingsplan II bygger på saglighed. Det skal nok vise sig, at den ikke kan opfyldes alligevel. Nitratudledning osv. reduceres, men det kan ikke måles i de miljøer. De måltal, man vil registrere, vil stadig væk ikke kunne opfylde den.

Det er det samme med den pesticidhandlingsplan, der nu er lavet. Den vil ikke kunne realiseres. Målene er rigtige nok, dem er vi enige om; perioden, horisonten, er bare for kort, man kan ikke opfylde det.

Det resulterer i, at vi får de her pinefulde debatter om, hvor elendig landbruget er til at opfylde de miljøkrav, som vi stiller til det, og det er med til at skabe det dårlige image, som landbruget ufortjent har.

Det er lidt problemet, og det er med til, at jeg ikke er sikker på, at vi kan blive ved med at have en beskæftigelse og produktion i landbruget, som ligger til grund for en masse arbejdspladser og en masse økonomi i vores samfund. Derfor ønskede vi denne debat, og vi ser selvfølgelig frem til, at vi yderligere kan få en debat om en måneds tid eller halvanden.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Hr. Ole M. Nielsen mente ikke, at den tredje pind i hans forslag til vedtagelse var en blankocheck, men sådan er det altså, hvis man læser teksten.

Det kan godt være, at det ikke var ment sådan – det tager jeg selvfølgelig til efterretning at Kristeligt Folkepartis ordfører siger – men sådan ville det være i sin virkning, fordi det altid ville være dybt fortolkeligt, hvad der ligger i en sådan compensation, og det ville naturligvis blive brugt til at kræve milliardbeløb fra statskassen, hvis man vedtog det. Så det, der står, er i hvert fald ikke gennemtænkt.

Jeg tror, at hvis Kristeligt Folkeparti havde gjort det, at de i stedet for at kigge til højre i Folketingssalen havde kigget til venstre, da de skulle drøfte de her formuleringer, så kunne der være kommet noget fornuftigt ud af det, for de første dele af Kristeligt Folkepartis forslag til vedtagelse er jo meget fornuftige.

Så det er blot et godt råd til en anden gang: Kig i en anden retning i Folketingssalen!

(Kort bemærkning).

Ole M. Nielsen (KRF):

Det er da nok muligt, at vi har kigget lidt for meget til den ene side. Vi kigger jo i Kristeligt Folkeparti til lidt forskellige sider, og i den her sag prøvede vi såmænd også at kigge lidt til begge sider. Vi har mest held med at kigge til højre denne her gang; det må jeg så konstatere.

Jeg synes ikke, at det er så ugenomtænkt. Der står nemlig, at der er omkostninger ved særlige danske regler. Det er ikke et særlig højt dansk omkostningsniveau, det er heller ikke, at vi har jordskatter i Danmark f.eks., men det er kontrolforanstaltningerne og de sygdomskæmpende foranstaltninger. Det kan også være dyreetiske foranstaltninger, hvor vi er lidt foran eller meget foran andre lande. Det er de særlige danske regler, og det er kun dem, og det er ikke noget, der løber op i mange hundrede millioner eller milliarder kroner. At der så også blev lagt en masse omkostninger på dansk landbrug ved den seneste finanslov, som slet ikke hørte hjemme i den situation, hvor dansk landbrug allerede økonomisk var på knæ, er uheldigt, men det er heller ikke det, vi snakker om.

Det er altså de der særlige danske regler, som medfører nogle omkostninger, og som jeg var inde på i min første ordførertale, kunne de måske reduceres ved en udlicitering af nogle af dem. Men det er der jo heller ikke sagt nej til, selv om man ikke vil være med til den vedtagelse her. Det vil vi gerne snakke om på et andet tidspunkt. Jeg tror faktisk godt, at der kunne reddes noget ved det, sådan at man ikke bare indbetaler til en kasse, hvor pengene som regel altid bliver brugt.

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Derefter går vi over til anden runde. Det er først hr. Christian Mejdahl.

Christian Mejdahl (V):

Jeg vil godt benytte denne her anden runde til at knytte et par bemærkninger til det forslag til vedtagelse, der hedder V 59, og som vi har tilkendegivet at ville stemme for.

Forslaget, som jo nok ikke bliver vedtaget, vil pålægge regeringen at fremlægge en aktionsplan. Det vil regeringen så ikke, men så kunne regeringen jo da tage de hensyn i den redegørelse, som er stillet i udsigt, at man forholder sig til de problemer, som er nævnt i vedtagelse V 59. Det er et problem for EU-samarbejdet og for forståelsen for EU-samarbejdet, at der på en

række områder er så stor forskel på de krav, der stilles – eller i hvert fald på de krav, som honoreres.

Jeg kunne forstå på fru Vibeke Peschardt, at hendes modstand mod vedtagelsen særlig vedrørte den tredje pind. Det forstår jeg ikke. Men tag da de to første pinde med i redegørelsen, og lad os få dem analyseret og klaret.

Så kunne jeg forstå på ministeren, at hun stod uforstående over for, at vi kunne støtte den første pind. Lad være, at der kan være nogle formuleringer her, men det korte af det lange er, at det, der er det centrale for os, er det, der står i den anden pind, altså at regeringen vil arbejde for intensivning af arbejdet med at fastlægge og implementere høje og ensartede krav til fødevarekvalitet, herunder fødevarer sikkerhed samt sikring af miljø og dyrevelfærd i hele EU, så vi får større lighed også i konkurrencen. Det er et skridt på vejen til større lighed og bedre konkurrenceforhold, hvis man sætter fokus på det her, og det er også vejen til større forbrugertyghed. Derfor vil jeg godt opfordre ministeren til at tage det med.

Så har jeg et par spørgsmål til ministeren. Det er, som om der i debatten her er sat lighedstegn mellem økologi og fødevarekvalitet, sågar også lighedstegn mellem økologi og dyrevelfærd, og det vil jeg egentlig godt have ministerens kommentar til.

Så vil jeg også godt spørge ministeren om, hvordan det er gået med ministerens lupmærke. Har det tiltrukket forbrugerne, som det jo var hensigten at det skulle?

Og endelig til sidst om det forslag til vedtagelse, som hr. Ole Vagn Christensen fremsatte på regeringens vegne: Som jeg lyttede mig til, er det jo et decideret afværgeforslag. Nu har jeg ikke set teksten endnu, men som jeg lyttede mig til, er det et afværgeforslag uden reelt indhold. Derfor er vort udgangspunkt, at vi undlader at stemme.

Ole Vagn Christensen (S):

Det var en interessant melding, hr. Christian Mejdahl kom med her angående det at undlade at stemme.

Når det blev rejst som et direkte spørgsmål, om man fik større indflydelse ved at være med end ved at stå udenfor, så er det jo i almindelighed sådan, at det får man. Man har et større ansvar, end hvis man ikke er med.

Jeg synes, det har været en god debat. Som jeg har gjort det én gang, vil jeg også godt takke Kristeligt Folkeparti for debatten.

Jeg er helt enig i de betragtninger, som er kommet frem om det grundlæggende, om det her med, at der skal skabes et bedre image. Jeg synes også, det ville være rart, hvis vi var i den situation, at vi kunne få denne debat om bureaukratiseringsreglerne kørt hen til, at dér har vi i virkeligheden et fælles ansvar, som det også er fremgået her, og som det fremgik af hr. Henning Groves tale. Dette på baggrund af det fælles ansvar, som vi har over for de gode handlingsplaner, der er blevet udarbejdet her i Folketinget.

Jeg er også helt enig i de betragtninger, der kom fra hr. Keld Albrechtsens side, om at økologien vil få en større og større plads, men som vi også har været inde på, drejer det sig også om, at vi er i stand til at håndtere økologien på en sådan måde, at det er et fornuftigt udviklingsprojekt, så vi ikke kommer i den situation, at det faktisk er med til, at vi skærer den gren over, som vi sidder på, inden vi faktisk rigtig får det her tog i gang.

For at landbruget kan få et godt image, tror jeg også det hører med, at man er i stand til at kunne højne dyrevelfærden i det her land. Og derfor drejer det sig også om, at alle de der tekniske ting, som kan tages i brug, og som vi jo har været enige om, når vi har diskuteret landbrugsloven, kan være med til at styrke situationen.

Så alt i alt vil jeg sige til ministeren, at der nu er lagt op til, at vi kan få en mulighed for virkelig at have mange gode elementer med, når nu ministeren skal udarbejde sin redegørelse, således at Folketinget virkelig kan søge ned i elementerne. Der er jo også lagt op til gennem de spørgsmål, der har været stillet, at vi så kan få noget mere baggrund at gøre det på, for det har jo også været en ting, der har været kendetegnende for debatten, at man ligesom har stået og sagt til hinanden: Det har du ingen viden om, det ved du ikke noget om! Det håber jeg så vi får, når vi skal diskutere næste gang.

(Kort bemærkning).

Christian Mejdahl (V):

Nu har jeg set teksten på tryk, og jeg kan ikke, som hr. Ole Vagn Christensens her, se, at der skulle være noget som helst til hinder for at undlade at stemme for den. Derved sætter vi os ikke uden for noget som helst, for den indehol-

der jo kun det, at regeringen giver tilsagn om at ville være med til en mere dybtgående debat. Det øvrige har vi jo kunnet se i lovkatologet.

Så vil jeg godt spørge hr. Ole Vagn Christensen: Ligger der noget specielt i, at det kun er den socialdemokratiske ordfører, der fremsætter det her forslag til vedtagelse? Jeg går ud fra, at det er regeringspartierne, eller er det ikke tilfældet? Det vil jeg godt have et svar på.

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Jeg har været i den heldige situation, at jeg i modsætning til nogle af de andre forslag til vedtagelse, som jeg har været med til at diskutere, har diskuteret det her med den radikale ordfører, og vi er enige.

Henning Grove (KF):

Jeg føler også trang til at sige til ministeren, at jeg kan gå med til den første pind, om at sikre, at importerede fødevarer lever op til de samme krav om fødevarer kvalitet, som vi har i Danmark.

Jeg ved godt, at ministeren ikke lige kan tage ned og sige til de andre: Nu gør vi sådan og sådan. Det er jo en forhandlingssag. Til gengæld ved jeg, at ministeren er meget erfaren i EU-sager og måske kender nogle genveje til at få tingene igennem, og det er vel det, der lægges op til. Det var jo en de ting, man kunne tage frem i redegørelsen og sige, at man for fremtiden mere og mere vil prøve at arbejde dér. Ministerens erfaring på det område tror jeg da kan komme os til gode.

Nu er jeg godt nok lidt nervøs ved at sige det næste, for det er til hr. Keld Albrechtsen, og hr. Keld Albrechtsen tror jo næsten, at der følger bopælspligt med, når vi taler om landbrug her fra talerstolen, men jeg prøver alligevel, og det er om den sidste pind, som overhovedet ikke er en blankcheck: Hvis man ikke lægger mange restriktioner på landbruget, så skal det ikke have én krone, og lægger man mange på, så skal man bare kompensere, indtil tingene er i orden i EU. Det er intet som helst andet. Det skal bare sikre konkurrenceevnen, sådan at landbruget ikke stilles skævt i konkurrencen, og det er vel til gavn for os alle sammen og til gavn for landbruget og producenterne.

Det af hr. Ole Vagn Christensen fremsatte forslag til vedtagelse siger jo ingenting. Det er jo så klart et afværgeforslag, for at vi ikke skal stemme om det, der er fremsat af hr. Ole M.

Nielsen. Jeg synes da, at det er fint, at der kommer – det vidste vi jo – en fødevarerhvervs politisk redegørelse. Så kan vi jo altid bestemme, om vi skal have en debat eller ej, det behøver man ikke love. Hvis vi vil have en debat, så stiller vi bare en forespørgsel. Så det er jo pænt intetsigende, og derfor synes vi, at regeringspartierne skal have forslaget til vedtagelse i fred og ro, så vi vil undlade at stemme.

Jørn Jespersen (SF):

Da debatten i dag jo i høj grad er en opvarmning til en kommende debat om regeringens redegørelse, er der nogle ting, som jeg ikke nåede i første runde, jeg gerne lige vil have nævnt.

For det første hæftede jeg mig ved, at ministeren snakkede om en holdbar landbrugs- og fødevarerpolitik. Jeg kan godt se, at man på den måde bringer sig i overensstemmelse med den sprogbrug, som regeringen har anvendt på det seneste, men jeg synes alligevel, at det er interessant, at begrebet bæredygtig i stigende omfang tilsyneladende bliver erstattet med begrebet holdbar. Her vil jeg da godt ved lejlighed have en forklaring fra regeringen på, om der ligger noget indholdsmæssigt her, eller om det bare er sådan noget rent sprogligt.

Man kan sige, at begrebet bæredygtighed jo også er meget bredt og kan fortolkes på forskellig måde, men der er dog efterhånden opnået sådan en rimelig fælles og også international forståelse af, hvad det betyder, hvorimod begrebet holdbar indtil videre blæser meget i vinden. Så jeg synes nok, at det kunne være interessant at få en melding fra regeringen om, hvad den ændring i sprogbrugen indebærer, når det kommer til stykket.

Så er der spørgsmålet om økologi. Dér vil jeg opfordre til, at den nye minister tænker meget grundigt over, hvordan strategien er på lidt længere sigt. Efter min opfattelse er der nogle hængespartier fra regeringens side i henhold til Aktionsplan II, som man på lange stræk har tilkendegivet velvilje over for, men hvor der stadig væk er en række punkter, hvor man ikke har taget stilling eller ikke umiddelbart vil gå i gang med at realisere planen, på trods af at der er en meget bred opbakning bag den.

Det tredje punkt er forskningsindsatsen. Jeg er meget med på at øge og kvalificere forskningsindsatsen, men det er mit indtryk, at den hidtidige forskning inden for landbrugs- og fødevarerpolitikken i meget høj grad har støttet en meget traditionel, gammeldags produktion og

ikke i tilstrækkeligt omfang har været fremadrettet. Og her synes jeg, det er meget væsentligt, at vi både i regeringen og i Folketinget får arbejdet med, hvordan forskningsmidlerne bruges.

Og det sidste punkt, som jeg vil bede ministeren om at tænke over i den kommende tid og lægge op til debat om, er sammenhængen mellem vores fødevarerproduktion og folkesundheden. Jeg tror, det er et område, som vil blive sat meget i fokus i den kommende tid, og hvor vi i virkeligheden ved at beskæftige os mere med emnet vil opdage, at der er en meget tættere forbindelse mellem folkesundheden og vores fødevarerproduktion og den måde, den bliver indrettet på, end vi har gjort os klart, og dermed også en politisk forpligtelse til at tænke styringsmidlerne bedre igennem.

Så vil jeg endelig sige om de forslag til vedtagelse, der ligger, at jeg går ud fra, at man fra regeringens side er indstillet på, når redegørelsen foreligger, at tage en drøftelse i form af en forespørgselsdebat og dermed også give en mulighed for at forhandle om, om der er forskellige planer og initiativer, som et flertal i Folketinget i fællesskab skal vedtage på det pågældende tidspunkt.

Når vi ikke umiddelbart kan støtte de forslag, der ligger, så er det af samme grund, som er nævnt i forbindelse med Kristeligt Folkepartis forslag. Det er nemlig et løfte om at afholde udgifter i en totalt ukendt størrelsesorden og på et uklart grundlag. Hvorimod Enhedslistens forslag langt hen ad vejen rummer ting, som vi er meget enige i, og som vi håber vi i fællesskab kan arbejde videre med, f.eks. i forbindelse med den kommende fødevarerpolitiske redegørelse.

Fødevarerministeren (Ritt Bjerregaard):

Hr. Christian Mejdahl stillede et par enkelte spørgsmål. Det ene var vedrørende økologien og udviklingen, og jeg synes, at der har været nogle udmærkede diskussioner her under debatten i dag.

Det forekommer mig, at der er en meget spændende udvikling i gang på det område. Det viste sig vel interessant nok også ved, at formanden for Danske Slagterier, Claudi Lassen, deltog i Landsforeningen Økologisk Jordbrugs årlige møde for netop at understrege det samarbejde og de muligheder, han så her på eksportområdet.

Jeg skal også sige, at vedrørende lupmærket er vi i gang med at kigge på det, for det trænger det til.

Så kan jeg nu ikke dy mig for at sige både til hr. Christian Mejdahl og til hr. Grove, at det er jo mærkværdigt, at to partier, som er tilhængere af vores samarbejde i EU, kan støtte et forslag til vedtagelse, hvor de kræver, at regeringen skal sikre – og der står udtrykkeligt sikre – at importerede fødevarer lever op til samme krav til fødevarer kvalitet, som gælder for dansk producerede varer.

Hr. Christian Mejdahl ved, at det ikke er muligt, han ved, at det er i strid med samarbejdet ...

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):
Må jeg bede om mere ro i salen.

Fødevarerministeren (Ritt Bjerregaard):

... han ved, at samarbejdet ikke fungerer på den måde, og derfor bør der selvfølgelig tages afstand fra en sådan formulering, som er med til at foregøgle befolkningen nogle ting omkring vores medlemskab, som ingen af os har brug for at foregøgle i den nuværende situation. Derfor er jeg skuffet over, at både Det Konservative Folkeparti og Venstre kan støtte den formulering, der er i Kristeligt Folkepartis tekst.

Annie Lunde Hansen (CD):

Jeg vil her kort meddele, at Centrum-Demokraterne stemmer for det forslag til vedtagelse, som kommer fra Socialdemokratiet. Vi vil hermed give fødevarerministeren en stor chance for at få nogle af de problemer, der i dag har været nævnt i denne debat, med ind i den fødevarerhvervspolitiske redegørelse.

Og så håber jeg, at ministerens store gennemslagskraft i EU gør, at de to første pinde hurtigt kommer ud af vagten.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag til vedtagelse nr. V 61 af Ole Vagn Christensen (S) (se foran) vedtoges med 57 stemmer (S, SF, CD, RV og EL); 41 (V, KF, DF og KRF) stemte hverken for eller imod.

Hermed var følgende forslag bortfaldet:

Forslag til vedtagelse nr. V 59 af Ole M. Nielsen (KRF).

Forslag til vedtagelse nr. V 60 af Keld Albrechtsen (EL).

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af lovforslag nr. L 202: Forslag til lov om ændring af lov om strukturforanstaltninger vedrørende fiskerisektoren. (Ændring af EU-medfinansierede tilskudsordninger og ordninger for yngre fiskere). Af fødevareministeren (Ritt Bjerregaard). (Fremsat 25/2 2000).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Ole Vagn Christensen (S):

Den danske fiskerflåde trænger til fornyelse. Danske fiskere afsætter deres produkter på et internationalt marked på markedsmæssige vilkår, og det stiller både nu og i fremtiden store krav til kvalitet, sikkerhed og arbejdsmiljø i det danske fiskerierhverv. Det stiller også krav om modernisering.

Forudsætningen for en sådan udvikling af fiskeriet er, at fiskerflåden fornyes og moderniseres. Socialdemokratiet anser det derfor for glædeligt, at vi i dag behandler et lovforslag, der fremmer strukturudviklingen i fiskerisektoren gennem støtte til nyskabende og udviklende projekter.

Lovforslaget gennemfører ændringer, der er vedtaget gennem rådsforordninger, og målet med det er at forny og modernisere fiskerflåden. Ministeren skal derfor have mulighed for at iværksætte initiativer til støtte for fiskeriet.

Det drejer sig bl.a. om støtte til investeringer i anlæg i fiskerihavne, det drejer sig om støtte til fiskeri med mindre kystfartøjer, og det drejer sig ikke mindst om, at det er noget, der er til glæde for de mindre lokalsamfund. Det er med til, at vi kan støtte det, og det er med til at skabe nyskabende og udviklende projekter, der gavner hele erhvervet, og det støtter altså en omstilling, også når det gælder fangstmetoder.

Lovforslaget gavner erhvervet, det tilskynder til bedre energiudnyttelse, og det tilskynder til en begrænsning af CO₂-udslippet. Og når man så tager med, at lovforslaget også indholdt bestemmelser, der vil gøre det lettere for yngre fiskere at komme ind i erhvervet, gør det, at vi alt i alt har med et lovforslag at gøre, der vil være overordentlig positivt for dansk fiskeri, der både trænger til nyt blod og til en fornyelse af flåden.

På denne baggrund skal jeg meddele, at Socialdemokratiet kan støtte det fremsatte forslag.

Mariann Fischer Boel (V):

Da Venstres ordfører ikke kan være til stede, er det faldet i mit lod at fremføre Venstres holdning.

Formålet med lovforslaget er jo at tilpasse og justere den eksisterende danske fiskerilovgivning, så den bliver ført ajour med EU's fælles lovgivning på området. Tilpasningerne skulle så gerne være med til at fremme udviklingen i den danske fiskerisektor, og det bifalder vi i Venstre hundrede procent.

Der er mange gode intentioner i lovforslaget, men der er også et par knaster, som vi håber ministeren vil være med til at diskutere under udvalgsbehandlingen af forslaget.

Indledningsvis vil jeg godt understrege, at det er vigtigt, at støtteordningerne bliver administreret på en fornuftig måde, så vi får så effektiv og så billig en administration af loven som overhovedet muligt. Vi har jo set nogle lidt kedelige eksempler på, at det kan gå galt. Så det håber vi kan undgå i den her sag.

Men så til nogle af spørgsmålene i forslaget, som jeg som nævnt godt vil bede ministeren om at kigge på. Hvorfor udnytter vi ikke Fællesskabets lovgivning vedrørende støtte til unge fiskere fuldt ud? Den danske fiskerflåde er jo ikke Europas mest moderne, og de danske fiskeres gennemsnitsalder hører vel til i den noget højere ende, når vi sammenligner os med de andre lande i Europa. En ordning, der kunne hjælpe unge fiskere under 35 år med at etablere sig, ville fremme et generationsskifte, som dansk fiskeri har bydende hårdt brug for. Sådan en ordning kunne også være et godt supplement til den allerede eksisterende yngre fiskerordning under Fiskeribanken. Jeg kan i øvrigt se af høringsvaret fra Danmarks Fiskeriforening, at det er de også inde på.

Så er det også vigtigt for Venstre, at der ikke er nogen tvivl om, hvad det egentlig er, ordnin-